YIL: 1 SAYI: 18 HAZİRAN 2022 AYLIK KÜLTÜR, SANAT VE AKTÜEL DERGİ

ÇAYDAÇIRA

benim
öykülerim
BORDO YAYINLARI
BORDO YAYINLARI
YENİ MAH. GAZİ CAD. NO:36
YÜCE PASAJI KAT:1/105
TEL: 04242361284 ELAZIĞ
BORDO YAYINLARI
bordo.yayinlari
05335654241

İÇİNDEKİLER

Aziz Soydaşlarımız Hoşgeldiniz…

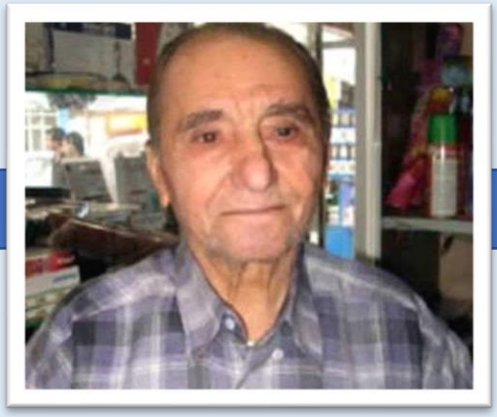
Elazığ ve ilçelerinin isimleri nereden geliyor?

İzzetpaşa Camii… İzzetpaşa kimdir?

"Elazığ'da faytona binilirdi"

Yeniceli Kemal anıldı…

ÇAYDAÇIRA

AYLIK KÜLTÜR-SANAT VE AKTÜEL DERGİ
YIL: 1 SAYI: 18 HAZİRAN-2022

İMTİYAZ SAHİBİ ve
YAYIN YÖNETMENİ:
YÜCEL ÇAKMAK
cakmakyucel@gmail.com

KATKIDA BULUNANLAR:
İ. EKREM KATI (ELAZIĞ)
MURAT SEVİNÇ (İSTANBUL)
AHMET BULUT (ELAZIĞ)
BİLAL CİVELEK (İSTANBUL)
ŞERİF AYDEMİR (İSTANBUL)
GÖKÇE KARAGÖZ (ABD)
Prof. Dr. RAMAZAN DEMİR (ANTALYA)
MUHAMMET KURŞUN (ANKARA)
İLHAN KILIÇ (ALMANYA)
AHMET FARUK PAMUKÇU (İSTANBUL)
OYA ORHAN (ELAZIĞ)
BEDRİ YÜCEL (ELAZIĞ)
FATİH BAYGELDİ (KKTC)

YÜCEL ÇAKMAK

MERHABA…

10 Mayıs 2022 tarihinde başlayan **Ahıska Türkleri**'nin Ukrayna'daki tahliyesi sonucu toplamda 7 kafile halinde **1249 Ahıska Türkü** Elazığ'a gelerek, **Aşağıdemirtaş Geçici Konaklama Merkezi**'ne yerleştirildi.

Elazığ, **Romanya Türkleri**'nden sonra **Ahıska Türkleri**'ni de bağrına bastı.

Hiç merak ettiniz mi? **Elazığ'ın ve ilçelerinin isimlerinin anlamını?** Öyle sanıyorum ki, çoğumuz **Elazığ** ismini Büyük Önder **Mustafa Kemal Atatürk**'ün verdiğini biliyoruz. Hatta bu konuda **Kasım 2021** sayımızda genişçe yayınlamıştık. Şimdi ise ilçe isimlerini araştırdık. Zevkle okuyacağınıza eminiz.

Gazi Caddesi ile **Hürriyet Caddesi**'nin tam ortasında bulunan **İzzetpaşa Camisi**'ni bu sayımızda tanıtıyoruz. Türkiye'nin ilk asansörlü minaresine de sahip olan camimize ismini veren **İzzetpaşa**'yı bilen var mı?

Elazığ Dernekler Federasyonu (ELFED)'nda 4. Olağan Genel Kurul Toplantısı yapıldı. Uzun yıllar başkanlık görevini yürüten **Faik İçmeli**, kongrede başkanlık görevini **Kazım Gökhan Elgin**'e devretti.

Avrupa Elazığlılar Derneği "Hep Beraber, Yarınlara!" isimli etkinlik düzenlendi. **Hofheim** şehri Ardek Park Düğün Salonu'nda düzenlenen geceye **AK Parti Genel Merkez Siyasi ve Hukuki İşler Başkan Yardımcısı Ömer Serdar ile Elazığ Belediye Başkanı Şahin Şerifoğulları** da katıldı. Serdar ve Şerifoğulları'nın Almanya gezisinden izlenimler sunuyoruz.

Elazığ Belediyesi, musiki çınarlarına vefa programlarına devam ediyor. Bu kapsamda **Çayda Çıra Musiki Derneği** ile birlikte mahalli müziğimizin mihenk taşlarından **Yeniceli Kemal** adına anma programı düzenlendi.

HARPUT İLLERİNDE

Ne zaman özlesem bu şirin ili
Gönlüme o tatlı mayası gelir
Kırılır kalbimin en ince teli
Hasret yıllarını sayası gelir.

Aşığım bu ilin her bucağına
Bülbüller yuvası şen kucağına
Doyulmaz yazına bahar çağına
Hatıra o Çatal Kaya'sı gelir.

İçme'si, Perçenc'i, Hoş'u,
Kövenk'i Yeşil Ova'sının yoktur bir dengi
Ufkunda erirken akşamın rengi
Kırlara bir cennet boyası gelir.

Gözleri kudretten sürmeli kızlar
Görenin yüreği burkulur sızlar
O ceylan bakışlı esmer yıldızlar
İnsanın gönlünü soyası gelir.

Doğu'nun gülüdür şirin Elazığ
Gözlere nur verir gönüle azık
Görmeyen bahtsızın ömrüne yazık
Hangi aşk ehlinin doyası gelir.

Hey Kazak su içtim Buzluk Bağı'ndan
Çiçekler topladım Mastar Dağı'ndan
Bir sepet nar aldım yeşil Ağın'dan
Yedikçe gönlümün foyası gelir.

Mehmet Nuri GENÇOSMAN

Aziz Soydaşlarımız Hoşgeldiniz…

Tarihte Romanya Türklerine kucağını açan Elazığ, bu kez de Ahıska Türklerini bağrına bastı. 1249 Ahıska Türkü Geçici Konaklama Merkezi'ne yerleştirildi.

Ukrayna'da devam eden savaşta ülkede mahsur kalan Ahıska Türklerinin tahliyesi 10 Mayıs Salı günü başlamıştı. Elazığ Valiliği'nden yapılan açıklamada Ukrayna'dan ilimize geleceği duyurulan Ahıska Türkleri'nden oluşan 8. Kafile de Elazığ'a ulaştı. Böylece son kafileyle birlikte Elazığ'a getirilen soydaşlarımızın toplam sayısı 1249'a yükselmiş oldu. Soydaşlarımız. Aşağıdemirtaş Geçici Konaklama Merkezi'ne yerleştirildi.

İlk kafileyi Elazığ Havalimanında Vali Ömer Toraman, Belediye Başkan Vekili Nazif Bilginoğlu, İl Emniyet Müdürü Celal Sel, İl Jandarma Komutanı Albay Ali Yıldız, Elazığ Aile ve Sosyal Hizmetler İl Müdürü Ali Sait Çeçen ve yetkililer tarafından karşılandı. Uçaktan inen misafirler, gül ve Türk bayrakları ile karşılandı. Elazığ'a gelen Ahıska Türkleri büyük mutluluk yaşadı. Çoğu gözyaşına hakim olamazken, ellerindeki Türk bayraklarını bir an olsun bırakmadı. Kız çocukları ise hep bir ağızdan İstiklal Marşını okudu. Ahıska Türkleri daha sonra Aşağıdemirtaş Geçici Konaklama Merkezine götürüldü.

"Biz onların her zaman yanındayız"

Vali Ömer Toraman, "Ukrayna'da savaştan dolayı ateş hattında mahsur kalan soydaşlarımızı devletimiz büyük bir diplomatik gayret ve başarı göstererek bugün itibari ile ilimize tahliyelerini gerçekleştirmiş bulunuyor. İlk uçağımız indi. Sevkiyatlar imkanlarda dahilinde peyderpey devam edecek. Bu soydaşlarımıza ev sahipliği yapacağız. Ahıska Türkleri tarih boyunca çok zülüm görmüş bir topluluk. Bu defada böyle bir zorlukla karşılaştılar. Biz onların her zaman yanındayız. Olmaya da devam edeceğiz. Burada artık kendi evlerindeler

misafir edeceğiz. Ortalık sakinleşince ve düzelinceye kadar kardeşliğimizin gereğini yerine getireceğiz" dedi.

"Türkiye ve bayrağımız için canımızı vermeye hazırız"

Kimsenin kendilerine böyle bir iyilik yapmayacağını dile getiren Ahıska Türkleri, bayrak ve Türkiye için canlarını vermeye hazır olduklarını ifade etti.

Türkiye Cumhuriyeti'ne minnettar olduklarını aktaran Mustafa Ahmetoğlu, "Allah Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'dan razı olsun. Biz birlik olalım, güçlü olalım. Herkes yardım etti geldik. Çok ağır şeyler gördük. O kadar yerlerde o kadar zarar gördük ki. Türk devletine, Erdoğan'a minnettarım. Buraya geldim, ilk günü bir rahatlama geldi. Ezan sesi ile uyandım, gururlandım ve ağladım. Bu kadar güzel devletimiz varken, bizim orada burada gezmemiz akıl işi değil. Türkiye ve bayrağımız için canımızı vermeye hazırız. Birlik olalım. Bu bayrak bizim namusumuz. Her bir karış toprak için canımızı vermeye hazırız" dedi.

Ahıska Türkleri

Ahıska Türkleri, Gürcistan'ın güneybatı ucunda, merkezi Ahıska (Ahaltsihe) olan Mesheti bölgesinde yaşayan Müslüman nüfusa 20. yüzyılın ikinci yarısında verilen addır. Bölgenin adından dolayı Meshet Türkleri ya da Mesket Türkleri ve Türkçede bölgenin adının Misketya biçiminde yanlış yazılmasından dolayı Misket Türkleri olarak da adlandırılmaktadır. Bu farklı adlandırmalar "Ahıska Türk'ü" teriminin yeni olmasından ve tarihsel kaynaklarda yer almamasından kaynaklanmaktadır.

Bugün Ahıska Türkleri, II. Dünya Savaşı sırasında yaşanan zorunlu sürgünler nedeniyle eski Sovyetler Birliği'ne (Türkiye ve Amerika Birleşik Devletleri'ne de) geniş bir şekilde dağılmış durumdalardır. O zamanlar Sovyetler Birliği, Türkiye'ye yönelik bir baskı kampanyası başlatmaya hazırlanmakta ve Joseph Stalin, Ahıska'da Sovyetler'in niyetlerine düşman olması muhtemel stratejik Türk nüfusunu temizlemek istemektedir.[16] 1944'te Ahıska Türkleri, Türkiye sınırından akrabalarıyla iş birliği yapıp kaçakçılık, haydutluk ve casusluk yapmakla suçlanmıştır. Joseph Stalin tarafından 1944'te Gürcistan'dan kovulmuşlar, sınır dışı edilmeden önce ve sonra ayrımcılığa ve insan hakları ihlallerine maruz kalmışlardı. Yaklaşık 115.000 Ahıska Türkü Orta Asya'ya sürülmüş ve daha sonra sadece birkaç yüzü Gürcistan'a dönebilmiştir. 1990 yılında Ukrayna'ya göç edenler, mevsimlik işçilerin yaşadığı gecekondu kasabalarına yerleşmişlerdir.

Gençlik Merkezi yalnız bırakmadı

Devlet tarafından tüm ihtiyaçları karşılanan Ahıska Türklerini Şehit Muammer Faruk Salgar Gençlik Merkezi yalnız bırakmadı. Bu çerçevede geçici konaklama merkeziden etkinlik düzenlendi. Etkinlikte çocuklar, doyasıya eğlenerek keyifli dakikalar geçirdi.

Mutluluğunu resme yansıttı

Ukrayna'da devam eden savaş nedeniyle tahliye edilerek Elazığ'a getirilen 8 yaşındaki Ahıska Türkü Melisa, yaşadığı mutluluğu yaptığı resme yansıttı.

Ahıska Türkü 8 yaşındaki Melisa Khasanova ise yaşadığı mutluluğu yaptığı resme yansıttı. Melisa, ay yıldızlı bayrak, kalp, AFAD yazısı ve bir el resmi çizerek, mutluluğunu paylaştı. Melisa, yaptığı resmi konaklama merkezini ziyaret eden Elazığ Valisi Ömer Toraman'a hediye etti.

Elazığ ve ilçelerinin isimleri nereden geliyor?

İsimlerin anlamı…

ÇAYDAÇIRA/ELAZIĞ

İsimlerini kurucularından, kâşiflerinden ya da farkı dillerden alan birçok şehir ve yöre isimleri bulunuyor. Kolay anlaşılan ya da tahmin edilebilen isimler olduğu gibi karmaşık ve ilginç olanlar da var. Ayrıca her yöre isminin de bir hikayesi var.

Mustafa Kemal Atatürk'ün ismini verdiği "Elazığ" isminin hikayesi bilinse de ilçelerimizin isimlerinin anlamını sizler için derledik.

ELAZIĞ

17 Kasım 1937… Mustafa Kemal Atatürk, Elazığ'da… Halkevi'nde düzenlenen muhteşem gecede şehrin ismi Atatürk tarafından değiştiriliyor.

Atatürk, halkevinde onuruna düzenlenen temsilden sonra, Elazığ Milletvekili Fazıl Ahmet Aykaç'tan bir konuşma yapmasını istemiş, şair ve edip Fazıl Ahmet Aykaç, kürsüye gelerek, Atatürk'ün önceden verdiği direktif üzerine özellikle, o zaman şehrin adı olan (Elaziz) üzerinde durmuş, Bu adın öncelikle Sultan Abdullaziz'in ismine izafetin verildiği ancak bu kelimenin (Elazık) dan bozulma olduğunu, aslının (Elazık) olacağını, (Azık) kelimesinin, Türkçe de (verimli) anlamına geldiğini söylemişti.

Daha sonra Milletvekili İsmail Müştak Mayakon, yaptığı konuşmada, Osmanlı edebiyatına Arap ve fars dillerine karşı duyulan aşırı özentiyi, örnekleriyle anlatmıştı.
Aynı şekilde Elazık kelimesi üzerinde durmuştu. Bunun üzerine salonu dolduran Elazığlılara: "Elazık, Elazık!" diyerek alkış tutmuşlardır. Elazığ'ın bu musiki ziyafetine karşılık Atatürk'te Elazığlılara tarihi bir an yaşatmış, "Mamüratülaziz" ismini "Elazık" olarak değiştirilmesini teklif etmiş, neticede teklif alkışlar ile kabul edilmiştir. Böylece ismi Atatürk tarafından verilen müstesna şehirlerden birisi olmuştur. Bununla Elazığlılar çifte bayram yapmışlardır. Çünkü hem Atatürk'ü misafir etme ve de isminin Atatürk tarafından isim verilme şerefine nail olmuştur. O gece Elaziz'in adı (Elazık) olmuştu. Atatürk Ankara'ya döndükten sonra, 10 Aralık 1937 günü Bakanlar Kurulu Kararıyla (Elazık) adını, söyleme kolaylığı da düşünülerek (Elazığ) a çevirmiştir (Kutay, l98l: 148), (Haykır, 2017: 177-194).
Resmi Gazete'nin 17 Aralık 1937 tarihli sayısında isim değişikliği, "İcra Vekilleri Heyetinin 10/12/1937 tarihli toplantısında okunarak 1580 sayılı kanunun 9 uncu maddesine göre bu belde adının "Elazığ" olarak değiştirilmesi onanmıştır." diye yayınlanmıştır.

AĞIN

Ağın isminin; toprağının beyaz olması nedeniyle AĞ YURT anlamına geldiği ifade edilir. Türkçede akıcı, cereyan anlamına gelir.

ALACAKAYA

Alacakaya 1990 yılında ilçe olmuştur. Dünyada eşi benzeri olmayan vişne mermeri Alacakaya ilçemizde çıkarılmaktadır. Bu mermer türü uluslararası piyasada Elazığ Chery,Rosso Levanto ve Rosso Lepannto adıyla bilinmektedir. Elazığ Vişne mermerinin bölge ekonomisi açısından vazgeçilmez bir konuma sahip olduğunu vişne mermerinin diğer bölgelerde üretilen mermerlerden farklı olduğu ve vişne mermeri rezervinin Elazığ'da olduğunu ve tüm dünya ülkelerine buradan pazarlandığı bilinmektedir. Alacakaya denince ilk akla gelen Elazığ Vişne mermeridir. İsmini de vişne mermerinin alacalı yani renkli olmasından almıştır.

ARICAK

Arıcak'ın Çaldıran Savaşından sonra temelinin atıldığını göstermektedir. Arıcak bu tarihe kadar Mirvan diye anılmaktadır. Mirvan, Zazaca (Biyanrüyan) iki nehir arası, Osmanlıca (Mayri) su yolu- Arapça (Meravin) su kanalı veya yöreye ilk gelen kadına atfen (Berivan)

olarak verildiği ve zamanla Mirvan'a dönüştüğü ileri sürülmektedir. Osmanlıların egemenliğine girince Karabegan (Karabegler) olarak anılmaya başlanmıştır. 1960 yılından sonra da Arıcak olarak değiştirilmiş ve halen aynı isimle bilinmektedir.

BASKİL

Baskil ilçesi adını, 1926 yılında ilçe teşkilatı kurulduğu sırada, merkez olarak seçilen Baskil adlı köyden almıştır. Bugün Eskibaskil adıyla bilinen bu köy, yeni kurulan Baskil ilçesinin bir mahallesidir. Baskil köyü, adını Herdi aşiretine bağlı Baskil oymağından almıştır. Osmanlı belgelerinde bu oymak için; 1712'de Baskiruşağı, 1760'ta Baskili, 1761'de Baskirli, 1767'de Baskir, 1834'te yine Baskiruşağı, 1840'ta ise Baskil adı kullanılmıştır. 1894/1895 tarihli Mamuretü'l-Aziz Vilayet Salnamesi'nde de köyün adı Baskil'dir.

KARAKOÇAN

1936-1937 yıllarında Türkiye 'deki yeni idari düzenleme ile Kiğı İlçesi Çan Nahiyesi ve Palu'nun Ohi Nahiyesi birleştiriliyor, Karakoçan adı altında bir ilçe Elazığ İli'ne bağlanıyor. Karakoçan ismi aslında bugün de varolan Karakoçan köyünden gelmektedir.

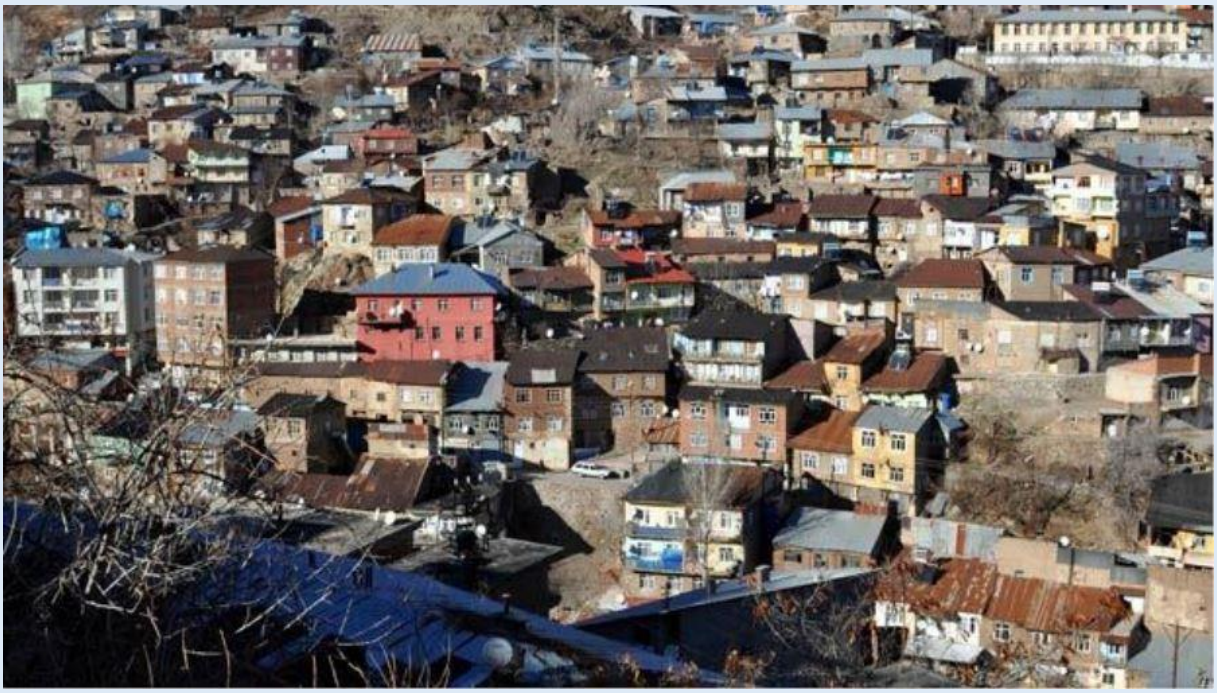
KEBAN

Osmanlı döneminde ve Osmanlı kayıtlarında İlçenin adı Keban Madeni olarak geçmekte Cumhuriyetin kuruluşunda sadece Keban ismi kullanılır. "Keban" ismi en eski yazılış olarak "Keben" şeklindedir. Keban adının anlamı ise yaygın olarak "üstten aşma, aşırtma" şeklinde kabul edilmektedir. Keban adının en doğru izahının Keban'ın coğrafi konumu ile alakalı olarak "dağ yolu" manasına geldiği iddia edilmektedir. Zira Keban'dan Taşbaşı mevkiine kadar olan 2,5 saatlik mesafenin yolu mani ve yalçın kayalarla kaplıdır. Bir diğer anlam ise Kebani (Hanım Efendi, ev kadını) yani yöredeki kadınların hanım efendi evine sahip kadınlar anlamında olduğu zamanla "i" harfi çıkarılarak sadece Keban ismi kalması ile bugün Keban ismi ile tanınır hale gelir.

KOVANCILAR

Kovancılar, Elâzığ'ın on bir ilçesinden biridir. Cumhuriyet Türkiye'sinin ilk imar planlı köyünün yapıldığı yerdir.

Atatürk göçmenlerinin köyü olarak bilinir. Nedeni ise 1935 ve 1941 yıllarında geçmişte Romanya'ya bağlı olan Silistre'den 1173 Türk vatandaşının mübadele sonucu Anadolu'ya göç ettiği ilk Türk toprağıdır.
Kovancılar adını bugün Bulgaristan'a bağlı Silistre bölgesinde olan Romanya 'nın Tutrakan köyünden almıştır. Bu ismi kullanmaları mübadelenin insanlar üzerindeki etkisinin anlatması açısından büyük bir duygusal anlam taşımaktadır.

MADEN

Maden ilçesi Mihrap Dağı eteklerinde, bir vadinin yamaçlarında kurulmuştur.
Maden ilçesinde, bakır yatakları Milattan 2000 yıl önce Asuriler tarafından bulunmuştur. Ancak İngiliz bilim adamları "Tarring L.H. ve H.C. Cordero", "In A. Metal Merchant's Office" adlı eserlerinde insanoğlunun bakırı ilk kez MÖ 7000-8000 yılları arasında Fırat-Dicle vadileri arasında bulduğunu yazıyorlar. Fırat ve Dicle arasında bakır, Maden ilçesinden başka hiçbir yerde bulunmamış ve de işlenmemiştir. Maden ismi ise bu yüzden koyulmuştur.

PALU

Palu ismi, M.Ö. 2000 yıllarından itibaren Doğu Anadolu`ya yerleşmiş olan Hurriler döneminde kullanılmaya başlanmıştır. Hititler çağından itibaren uzun bir dönem boyunca Balahovid (Palahovid) adını taşıdığı söylenebilir. Bu adı Palu Vadisi olarak yorumlayan yazarlar var. Toumanoff`un da açıkladığı gibi bu adın orijini Hitit kayıtlarında anılan Bala (Pala, Balu, Palu) halkının etnik adıdır. Paluni (Baluni) Prensliğini kuranlar onlardı.

SİVRİCE

Sivrice'nin Kuruluş tarihi oldukça yenidir. 1933'den 1940'a kadar Romanya, Yugoslavya ve Rusya'dan getirilen 6000'den fazla Türk göçmen, ziraata elverişli düzlüklere iskan edilmişlerdir. Bunların çoğu Uluova'ya, bir kısmı Palu ovasına ve Karakoçan'a, bunların içinden 92 kişi de bugünkü Sivrice'ye yerleştirilmiştir. Evvelce mevcut olan ve pek azı yeni kurulan iskan mahallerine yerleştirilmişlerdir. Bunlar için 1938 de Hazar Gölünün güney batı kenarına Sivrice adında bir köy kurulmuştur. Önce Elazığ'a bağlı olan bugünkü Sivrice'nin İringil Bucağının tamamı ile Huh Bucağının büyük bir parçası Elazığ'dan ayrılarak yeni bir ilçe olan Sivrice'yi teşkil etmiştir.

Türkiye'de ilk asansörlü cami unvanını kazanan camii:

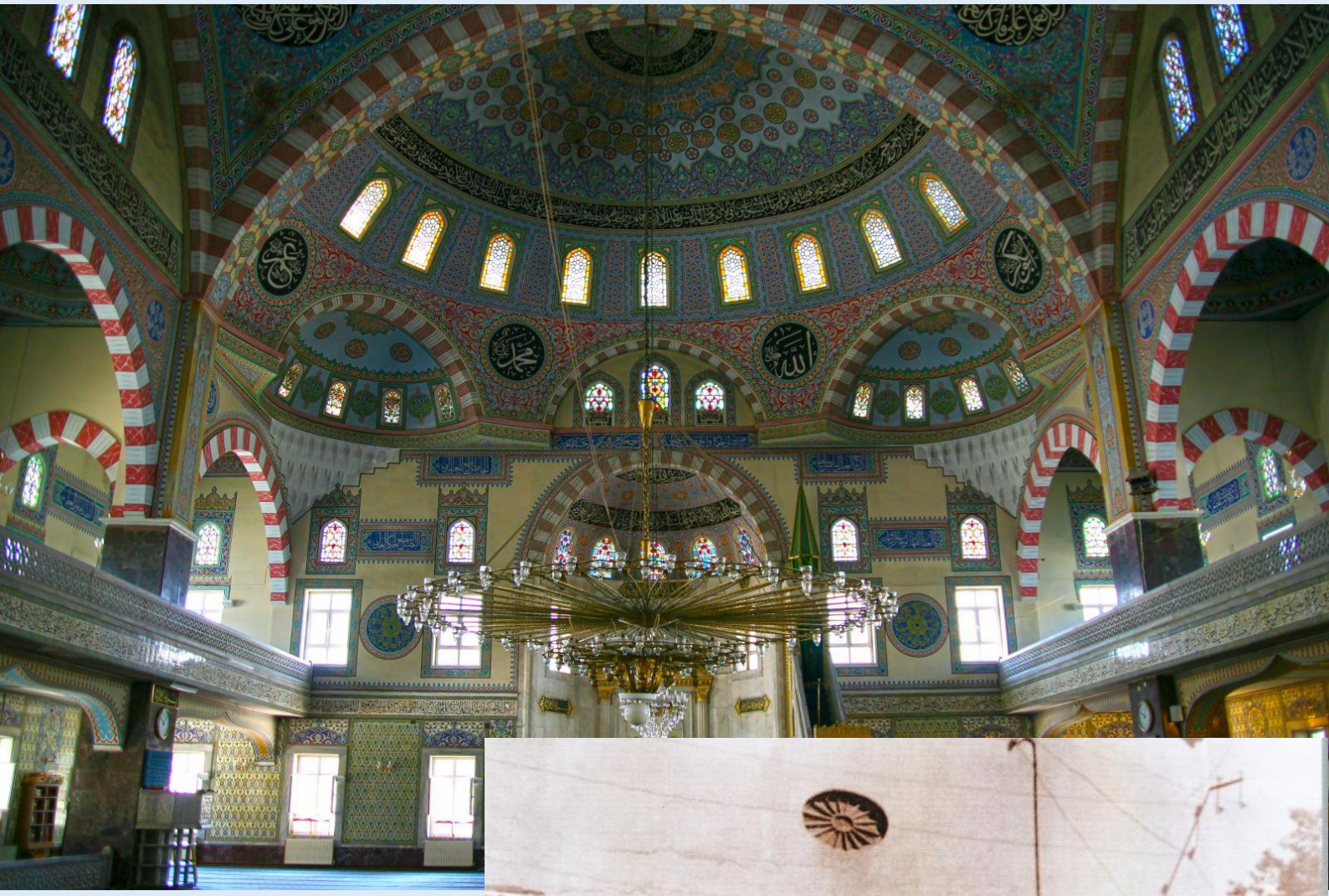
İZZETPAŞA CAMİSİ

Elazığ'da bir mahalleye ve camiye ismi verilen "İzzetpaşa" kimdir? Elazığ için önemi nedir?

İzzet Paşa Camii, il merkezinde tarihi eski hükümet konağının karşısındadır. Sultan Abdülaziz döneminde 1863 yılında Vali olarak atanan zamanın valisi aslen Erzincan'lı olan Hacı Ahmet İzzet Paşa, 1865 yılında Çöteli beylerinin arazisi olan (Ağavat Mezrası) şimdiki caminin yerinde 600 metrekarelik bir arsayı kendi parasıyla satın alarak 1866 yılında kerpiçten ve tek ahşap minareli bir cami, içinde medresesi olan (ilk müderrisi İbrahim Halil Efendidir. Harput yolları cilt 2s. 24) külliyeyi inşa ettirerek 1866 yılında bitirip ibadete açmıştır. 1966 yılında kurulan dernek marifetiyle, çökmek üzere olan bu ibadethane Mayıs 1967'de yıktırılarak bugünkü İzzet Paşa Camisi yapılmıştır. 1972 yılında derneğin gayretiyle ve Elazığ halkının yardımları ile cami bitirilerek ibadete açılmıştır.

İzzetpaşa Camii, Türkiye'de ilk asansörlü cami unvanını kazanmıştır. Caminin 5 ayrı girişi vardır. Kapılar revaklara açılmakta olup bu revaklar 13 adettir. Girişler oyulmuş beyaz mermer kaplıdır. Kapılar çift kanatlı olup, sert ahşaptan yapılmış ve cilalanmıştır. Kapıların açılıp kapanması için hidrolik menteşeler monte edilmiştir. Dış duvarlar Körpe yontma taşı ile kaplıdır. Akustik, güneş ışığı, aydınlatma, ısınma ve havalandırma teknik düzeyde çözülmüştür. Su ihtiyacı kendine

ait iki artezyenden karşılanırken ayrıca 40 ton su kapasiteli içme ve abdest almaya yarayan bir de şadırvan bulunmaktadır. İzzet Paşa Camii Yaptırma ve Yaşatma Derneği, 1972 yılında camii, altında bulunan pasaj, abdest alma yerleri ve tuvaletlerin inşaatını bitirip, bu müştemilatın iyi bir şekilde muhafaza edilmesi, tamiratı, yönetimi ve yeni yeni eserlerin kazandırılmasını sağlamak amacı ile 1975 yılında kendisini feshetmiştir. Bunun üzerine derneğin o zamanki başkanı Dr. Mehmet Tokmak bir vakıf kurma teşebbüsüne girişmiş ve Elazığ İzzet Paşa Vakfı ismi ile 1975'de bu günkü vakfı kurmuştur. 108 kişilik kurucu heyetle 1975 yılında vakıf senedinin tasdik edilmesi sonucu faaliyete başlayan Elazığ İzzet Paşa Vakfı, Türkiye'de mevcut bulunan 123 vergi muafiyetine ve umuma hadim vakıflardan biridir.

İzzetpaşa kimdir?

İzzet Paşa, babası Türk Osman Paşa'nın mutasarrıflığı (kaymakamlığı) esnasında H.1227-M.1810 yılında Girit'in Resmo kasabasında doğmuştur.

Kendisi, zamanına göre ve babasının da görevi icabı; iyi bir tahsil görmüş ve baba mesleğini seçmiş, Van ve Hakkari Valiliği'nde, daha sonra da Cidde, Trablusgarp valiliklerinde hizmet vermiş, 1278-1861 de Muhacirin Komisyonu reisliğine, 1863'de Harput valiliğine birkaç yıl sonra da Sivas valiliğine tayin olmuştur.

Hacı İzzet Paşa, aslen Erzincanlı olup, Erzincan eşrafındandır. Babası Türk Osman Paşa, Sivas'ta valilik yapmış olduğundan, İzzet Paşa'da Sivas'a Vali olunca, babasının (H.1230-M.1813) yaptırdığı ve eskimiş olan camiyi yeniden tamir ettirmiştir.

H. 1302-M.1884 de Kadri Paşa'nın vefatı üzerine Edirne Valisi olmuştur. Edirne'deki şark demiryolu, İzzet Paşa zamanında tamamlanmıştır. Ayrıca Üç şerefeli caminin yanındaki kule

üzerine Hacı İzzet Paşa tarafından bir memleket saati yaptırılmıştır. (Servet-i Fünun dergisi N.1651/177 s. 333)

İzzet Paşa kendisinden 25 sene evvel ölen oğlu Hürrem Paşa adına Erzincan'da 1288 (1871) de başlayıp 1304 (1877) de bitirilen bir cami inşa ettirmiştir. Bu cami 1930 depreminde kısmen harap olmuştur. İzzet Paşa 1310 (1892) şevvalinde Edirne'de vefat etmiştir. Mezarı II. Ordu Müşiri Arif Paşa tarafından yaptırılan kubbeli bir türbede bulunmaktadır. (Hamdi Hatunoğlu, Erzincan Tarihi 1935)

Devrine göre zengin sayılan Hacı İzzet Paşa, giyimine pek dikkat etmeyen, sürekli önü açık gezen, hazırcevap her gittiği yerde hayır ve hasenat yapan, varlığını bu yolda harcayan, genellikle cami inşa ettiren bir şahsiyet olarak görülmektedir.

Ahmet İzzet Paşa, memlekete büyük hizmetlerde bulunmuş, bir cami ve birçok çeşme ve yol yaptırmıştır. Elazığ'da Bağdat (şimdi Gazi) caddesi üzerinde 1866 (H. -1282) tarihinde yaptırdığı cami, bugün Elazığ'ın en güzide camilerinden biri olup (Hacı İzzet Paşa) camii namıyla maruftur.

Caminin giriş kapısı üzerinde zamanın divan şairlerinden Rahmi-i Harput-i (Hoğulu) tarafından yazılan eski camiden sökülen ve Körpe taşı üzerine nakşedilmiş bu kitabe yeni caminin doğu cephesine monte edilmiş ve aynı kitabe daha sonra mermer üzerine yeniden yazılarak modern İzzetpaşa Camii'nin kuzey girişine konulmuştur. Son iki mısrası, caminin yapılış tarihini vermektedir.

Taif-i beyt-i harem zair-i fahr-i alem
Seyyid-i ehl-i himemAhmed-i İzzet Paşa

Böyle bir mabed-i ali ola tahayratı
Men bena, nüktesine vakıf olup etil bina

Her gelen kıla cemaatlenamaz ile niyaz
Sebeb-i mağfireti Hakk ola tarüz-i ceza

Ola dünyada muvaffak nice bin hayrata
Dar-ı ukbada ola mazhar-ı eltaf-ı Huda

Geldi cevher gibi Rahmi kaleme bir tarih
Oldu dünyada eser Cami-i İzzet Paşa

Caminin minberi ve Lihye-i saadet perdesi üzerinde Müftü Faik Efendi tarafından sonradan yazılan bir manzume mevcuttur. Hacı İzzet Paşanın, şahsına münhasır bir takım ilginç hususiyetleri varmış ki, bunlar hakikaten kayda değer, bunlardan birisi; Yaptırdığı bu caminin mütevelliliğini "Bedros Murahhas" namında bir Ermeni'ye vermiştir ki, görülmüş ve işitilmiş şey değildir. Bununla beraber 1867 (H. -1283) yılında Harput Ermeni Murahhas vekili bulunan bu zata Nişan tevcihi için Mabeyne yazmış ve iradesini de almıştır. Bir diğeri de başında kirlenip atılması gerek feslerini, konağında anahtarı daima cebinde bulunan boş bir odanın kapısını açar, fesini başından çıkarır, içeriye attıktan sonra tekrar kapıyı kilitler ve yenisini giyermiş. Tayini çıkınca bu fesler, sandıklara istif edilerek oraya götürülür ve yine ayni şekilde bir odaya boşaltılırmış. Hülasa ne atmaya ne satmaya kıyamazmış. Üçüncüsü: Paşa, (Teres) kelimesini çok kullanırmış. Bu kelimenin sürekli halkın dilinde dolaştığı rivayet edilir.
Hacı İzzet Paşa, devrinin en mühim ve tarihi olaylarından birisi ilk matbaanın kurulması ve Harput isminin Mamura-tül Aziz' e çevrilmesi olmuştur. (Harput Yolları cilt 2)

TADI TUZU KALMADI

Acaba her yaşlanan nesil bu cümleyi mi kullanıyor?
Tadı tuzu kalmamak…
Neyin tadı tuzu?
Çocukluğumuza dair hayatımızın devam etmemesinden mi, yoksa gençliğimizde yürek yüreğe yaşadığımız arkadaşlıkların bozulması mı?

BİLAL CİVELEK

Galiba her yaşlanan bu cümleyi kullanıyor. Çünkü **genç bir insan zamana dair hiçbir şeyin eskisi gibi olmadığını söylemez.** Çünkü onun doğduğu dünya ve gördükleri hala tazeliğini koruyor. Ne diye hayatın tadı tuzu yok desin. Bazen de kaybettiğimiz zamanı bizim zamanımızda böyle miydi? Cümlesiyle hayıflanırız.
Oysa hiç zaman dilimi aynı kalmaz.
Saatler tik tak tak işliyorsa her şey değişiyor demektir. Bana göre zaman diye bir şey de yok, sadece insanlık kendi hayatına rakamları katmak için uydurulmuş bir efsane. **Zaten zaman değişmez. Hep aynı kalır. Bir saat altmış dakikadır ne uzar ne kısalır. Bir yıl üç yüz altmış beş gündür asla değişmez.**
Öyleyse değişen ne?
Elbette değişen insandır. Eşyadır. Dolayısıyla vitrin değişir. İçindekiler gider başka şeyler vitrine girer.
Bunu doğal karşılarsak, hiçbir şeyin tadı tuzu kalmadı sözünü kullanmayız.
Hayat kabullenmektir.
Ya gönüllü kabullenirsiniz ya da hayat kafamıza vura vura kabullendirir. Bence gönüllü kabullenmek daha iyidir. Çünkü hiç değilse yıpranmayız, kafa yormayız, strese girmeyiz.
Bu yazının sonu şuraya gidiyor; Hayatı fazla teferruatlandırmaya gerek yok. **Doğduk, yaşıyoruz ve zamanı gelince gideceğiz. Yaşadığın anın önemini bilerek yaşamak en akıllıca bir iştir.**
İçimizdeki soruları cevaplandırmak zorunda değiliz. Nerden geldik, nereye gideceğiz, sorularını duymazlıktan gelirsek rahat ederiz. Çünkü ne gelişimiz ne gidişimiz bizim irademizde değil.
Nerden geldi, nereye gideceğiz sorularının cevabı tahminidir. Tam bir bilgi yoktur. Nerden geldiğimizi ve nereye gideceğimizi bilmeden cevaplamaya çalışanlar en akıllı insanlardır. Çünkü iman etmiştir ve rahattır. Gerisi psikolojiyi bozan şeylerdir. İman bazı şeyleri anlamamız için vardır.
Kısacası; Tadı tuzu kaçan hiçbir şey yoktur. Sadece bizim zamanımızda varolan şeylerin bizimle birlikte tükenmeye doğru gidiyor o kadar.
İnsan bir muammadır diyenlerin aksine, insan kolayca algılanan en güzel varlıktır diyorum. Onu kıymetli kılan da özel donanımlar bahşedilmesidir. Mesela akıl gibi, fikir gibi…
Kim ne derse desin insan her haliyle güzeldir. Çocuğu, genci, yaşlısı kıymetlidir.
Onun kıymetini bütün evren biliyor, bilmeyen tek varlık yine insandır.
Kendi kıymetini bilseydi; eminim dünyayı daha iyi yönetirdi. Yok, etmek yerine, çalışarak daha yaşanılır hale getirirdi.
Zaten adaletsizliğin kökeninde kendi varlığımızı iyi tanıyamamaktan doğuyor. **Kendimizi tanıyabilsek, Rabbimizi de tanımış oluruz ve endişe etmeden yaşardık. Bütün iç huzursuzluğun tek nedeni kendini tanımamaktır.**
Bir kelebeği tanıdığımız kadar kendimizi tanısak inanın yeter, her şey yoluna girer.

ELFED'de nöbet değişimi

ÇAYDAÇIRA/İSTANBUL

Elazığ Dernekler Federasyonu (ELFED)'nda 4. Olağan Genel Kurul Toplantısı 22 Mayıs'da yapıldı. Uzun yıllar başkanlık görevini yürüten Faik İçmeli, aday olmadı. Aday olamamasının ardından tek listeyle gidilen kongrede, Kazım Gökhan Elgin başkanlığa seçildi.

Başkan Elgin'in Yönetimi

Başkan Elgin'in yönetiminde; Ahmet Karakış, Ata Tanyıldızı, Bekir Döndü, Bestami Özkaya, Burak Polat, Dilek Özgirgin, Emin Selim Akgül, Fethi Altunyuva, Hakan Demir, Mahir Orak, Murat Öztürk, Murat Palaoğlu, Necati Altunbaş, Özcan Türkoğlu, Seyhun Şahin, Soner Doğan, Suna Okur, Uğur Cengiz, Vahap Doğan, Vefa Özel, Yalçın Gürsoy Yıldırım, Yunus Emre Sertdemir yer alarak görevine başladı.

Kazım Gökhan Elgin

İlk ve orta öğrenimini Elazığ'da görmüş olan Elgin, yükseköğrenimini Ortadoğu Teknik Üniversitesi İnşaat Bölümünde başarıyla tamamlamıştır. 1999 Marmara depreminin yaraları sarılmaya çalışılırken Başbakanlıkta Afet Hazırlık konularında uzman olarak görev yapmıştır. Aynı dönemde Gazi Üniversitesinden MBA derecesi almıştır. 2006 yılında İstanbul'u depreme hazırlamak üzere İSMEP projesinin direktörlüğüne getirilmiştir. İstanbul'daki okul-yurt-hastane-karakol gibi kamu binalarının tamamına yakını, onun idaresinde depreme karşı güçlendirilmiş ya da yıkılıp yenisi yapılmıştır. Kurucu direktörü olduğu İSMEP projesi, Dünya Bankasının Türkiye'deki en başarılı projesi seçilmiştir. Ülkemizin yüz akı sayılan projelerin mimarı Kazım Gökhan Elgin TV programlarında, konferanslarda, 5 kıtada 40 farklı ülkede, özellikle de Birleşmiş Milletler Genel Kurulunda yaptığı konuşmalarda Türkiye'yi gururla temsil etmektedir. Evli ve bir çocuk babasıdır.

"İnsanlar gittikleri yere faytonla giderlerdi"

NURAY DİKER (EĞİTİMCİ):

"1960'lı yıllarda benim çocukluğum Nailbey Mahallesi Akın Sokak'da geçti. Evimiz Gazi Caddesi'nin bir alt köşesiydi. Bütün evler gibi 2 katlı, bodrum kilerli kerpiç bir evdi. Komşular her konuda birbirlerine çok yakınlardı. Yazın evlerin dış kapısı açık, el örgüsü perdeler asılıydı. Kış gelmeden güz hazırlıklarında hep yardımlaşma vardı. Salça yaparken, sokakta bulgur çektirirken, şehriye, erişte keserken, kofik yaparken; biz çocuklarda hem yardım ederdik hem de sokakta çizgiler, beştaş saklambaç oynardık.

Sokaklar güvenliydi ama her komşu her çocuğa sahip olurdu. Her evin bir kabul günü vardı. Yazın avluda kışın sobalı odada… Bizde mutlaka evde olur ve annemize yardım ederdik.

Kışın öyle kar yağardı ki her evin damını kürer, evin önündeki kar neredeyse üst katın penceresine yakın tepe gibi olurdu. Üste çıkıp oradan aşağıya kayardık. Hepimiz de okulumuza yürüyerek giderdik.

Atatürk Heykelinin olduğu meydandaki aile çay bahçesinde o yıllarda konserler olurdu. İzzet Altınmeşe, Bedia Akartürk, Nuri Sesigüzel gibi sanatçılar gelirdi. Ailece onları seyretmeye (dinlemeye) giderdik. Gündüz de kadınlar matinesi olurdu.

Şehirde çok az araba olduğu için genellikle insanlar gittikleri yere faytonla giderlerdi. Bahçelerde düğün olur. Çalgıcılar ile kadınlar arasına hasavan asılırdı. Kadınlar kısmından istek parçaları kağıda yazıp bizle gönderirlerdi.

1968 yılında babam toprak evimizi yıkıp 3 katlı beton ev yaptırdı. En üst katı terastı. Oradan yazlık sinemalar (Gölcük, Renk ve Köşk Sinemaları) görünüyordu. Bütün mahalle bizim terasta toplanıp film izlerdik. Çok net görünürdü ama maalesef sesleri birbirine karışırdı.

Yazları köyümüze trenle gider Dalan İstasyonu'nda iner ve yarım saatte yürürdük köye. Köyde damda yatar, çeşmeden su taşır doğal ürünler yerdik.

Günümüzden çok farklı yaşadık çocukluğumuzu. Teknoloji yoktu. (Sadece radyo vardı) Ama insanlarda yakınlık, dostluk, özveri, güven ve hoşgörü vardı.

Her evde büyükbaba, büyükanne vardı. Onlarla yaşardık. Küçük şeylerle mutluyduk. Günümüzün çocuklarının tatmadığı yaşamadığı bir mutluluktu…"

ANKUZU BABA

Harput manevi yönü çok fazla olan bir kent, evliyalar diyarıdır.

OYA ORHAN

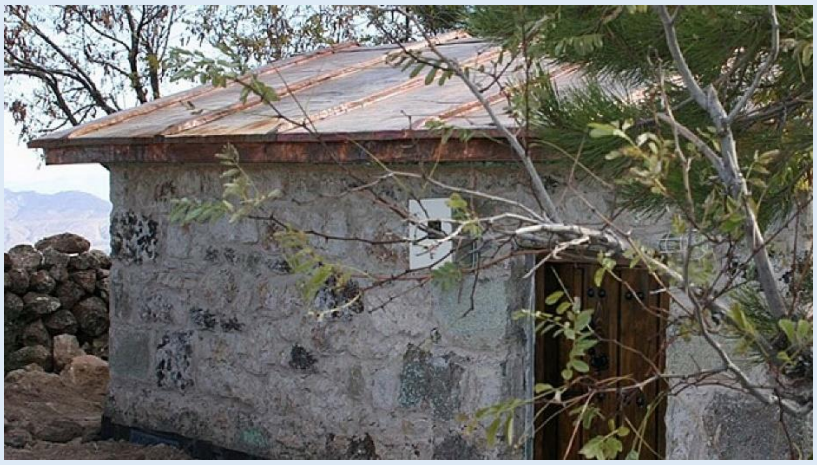
Harput'un 7 veya 8 km kuzeydoğusunda buzluk mağaralarının ilerisinde bir tepe üzerine kurulmuş bir ziyarettir
Anadolu'nun fethinde bulanan derviş ve gazidir Ankuzu Baba. Fetih sırasında şehit düşmüştür Uzun yıllar bozulmadan bir mağara içinde kalan naaşı, şimdi aynı bölgede medfun bulunan velilerden Beyzade Efendi tarafından yaptırılan tekke ve mescit yanına defnedilmiştir.
Harput'un en yüksek yerlerinden biridir bu tepe. Taşıt yolu, elektriği ve suyu yoktur. Genelde kurban kesmek ve dua etmek için gidilir.
16. yy zaviye olarak da kullanmış daha sonra yıkılmıştır.
Evliya Çelebi Seyahatnamesinde Başvekalet Arşivi tapu defterinde 'ey kuzu' denir. Hicri 1115 tarihli bir vesikada 'Aynul kuzat' ismi de kullanılmıştır
8. ve 9. Yy Bizans Arap savaşları sırasında Arap ordularına katılan asker olarak bilinir. Ankuzu Baba. Ankuzu Baba dağının eteklerinde savaşırken dökülen kan izleri ve atın ayak izleri bulunduğu efsanelerde söylenir.
Halk tarafından tılsımlı olduğuna inanılan taşların o türbenin duvarına yapıştığına inanılır. Annem de bir hatırasını şöyle nakletmişti.

ANNEMİN DİLEĞİ…

Annem buzluk mağarasının altındaki köyde yaşarken Ankuzu Baba ziyaretinin tılsımını bizzat yaşamış. Köyde bir düğün olur annem arkadaşıyla (9-10 yaslarındalar) düğündeler. Düğün devam ederken uzaklaşıp Ankuzu Baba ziyaretini görmek için yüksek bir yere çıkarlar. Gün batıp karanlık çökünce bir top ışığın Ankuzu'dan inip aşağılarda gezip tekrar o ziyarete geri döndüğünü görür. Heyecanla arkadaşına söyler ama arkadaşı o ışığı göremez. Oysaki ışığı sadece annem görmüştür. Etraftaki söylene gelen efsane gerçekleşmişti belki de. Köyde bir gelenek olarak devam eden Ankuzu Baba'ya çıkma, kurban kesme ve dua okunması her yıl yapılır. Annemler de komşularla toplanıp dağdaki ziyarete çıkarlar. Annemde düğünde kendine alınmasını istediği bir elbiselik kumaşı orda alınacak mı diye dilek tutar. Türbenin duvarına yerden aldığı taşı duvara yaklaştırır ve taş hemen duvara yapışır. Annem sevinir eve geldiğinde yeşilli mavili desenli bir kumaşın kendine alındığını görür. O kumaşı alıp buzluğun eteklerinden Ankuzu Baba'ya doğru koşmaya başlar. Belki bir niyet bir tılsım bir efsane safça istenmiş bir dilek gerçekleşmişti.

SARIYE

Sarı soluk benizli belli belirsiz yüzü ve gözleriyle gökyüzüne baktı sevda türküleri okuyan yüreği dileklerini kabul olduğuna inanılan Ankuzu Baba dağına çevrildi. Dağa çıkmak için büyük taşların arasından süzülen ejderha taşı dizlerine derman olmuştu. Narçiçeği ipek yazmayı alıp Ankuzu Baba ziyaretine doğru seyirdi. Sariye baharın habercisi karakuş ağzına verdi gelin telini, sevdasına uçuracaktı dileğini. Ankuzu Baba ziyaretine çıkarken dileğim kabul olacağını ümit ediyordu. Tılsımlı taşı duvara yapıştırırken hayallerini gözlerine yazdı. Gün tenhalaşırken soluk benzine fer gelmişti. Sevdasını dilemişti kuşun kanadıyla iniyordu buzluk mağarasının altından köyüne. Çocukluğunun ağacı karaduta çıkıp sallanırken evinin hayalini kuruyordu. Gün batarken Ankuzu Baba dağının eteklerine sessizlik çökmüş Sariye'nin gözlerine ışık. Bir top ışık görmüştü Ankuzu Baba dağının eteklerinden inip şu indiğine inanılan ziyaret... Dilekleri kabul olacaktı çünkü o ışığı herkes göremezmiş. Yüreğindeki ışıltı belki gördüğü, su içmeye inen tekrar dağa doğru çıkan bir top ışık bir mucizeydi. Sariye'nin çırpınan yüreğini sessizliğe bıraktı gözlerindeki ışık onu gökyüzüne

salıverdi. Sevdasından karakuş haber getirmişti. Kara haber Sarıye'nin soluk benzine sararan yaprakları sarmıştı. Atıyla gelip güz yapraklarıyla gizlenmiş gölde boğulan sevdasını kanlı göle emanet etmişti. Gün doğarken Sarıye ah sarı saçlı Sarıyem gözlerine sevda değmiş. Sarıye ağıtları söylene durdu.

ANKUZU BABA

Ankuzu mu, ana kuzusu mu?
Gözlerinin feri söndüğünde
Yukarışehir'in kokusunu
Sende gördüm, sende duydum

Tozlu yolların kanat çırpışını
Bir yazmanın oyasındaki nakışı
Dilekleri taşa yapıştıran tılsımı
Sende gördüm, sende duydum

Kınalı gelinin sarı soluk saçını
Vadiye bakan Ejderha Taşı'nı
Tevrüzü gülün kokusunu
Sende gördüm, sende duydum

Şüşnaz'dan esen rüzgârı
Şıkşıkı elmanın sesini
Üzerlikteki nazarı
Sende gördüm, sende duydum

El değirmenlerinde çekilen acıları
Koca çınarın sakinliğini
Kar altında bekleyen nevruzu
Sende gördüm, sende duydum

Yeşil turunç çaylarının buğusunu
Yarpuzlu su içmeye inen kuzuları
Gün ağarırken yola düşen çocukluğumu
Sende gördüm, sende duydum

Balakgazi'den yüzümüze vuran serinliği
Eğri minareye süzülen Hazar'ın ışığını
Kayabaşı'ndan seslenen hayalleri
Sende gördüm, sende duydum

Aydın'daki Elazığlılar bu gecede buluştu

ÇAYDAÇIRA/AYDIN

Aydın'daki Elazığlılar "Tralleis'ten Harput'a Gönül Köprüsü Elazığ'a Hasret Gecesi" etkinliğinde bir araya geldi.

"Tralleis'ten Harput'a Gönül Köprüsü Elazığ'a Hasret Gecesi" uzun yıllardır Elazığ dışında yaşayan hemşerileri buluşturdu. Aydın Elazığlılar Kültür ve Dayanışma Derneği (AYED) tarafından Aydın Kültür Merkezi Hidayet Sayın Sahnesi'nde düzenlenen gece, coşkulu anlara tanıklık etti.

Geceye, AK Parti Aydın Milletvekili ve TBMM KİT Komisyonu Başkanı Mustafa Savaş, AK Parti Aydın İl Başkanı Ömer Özmen ile İl ve İlçe Yöneticileri, Önceki dönem MHP Aydın Milletvekili Ali Uzunırmak, İYİ Parti Aydın İl Başkanı Recep Taner ile İl ve İlçe Yöneticileri, Ege Elazığlılar Federasyonu Başkanı Nejat Ak ile çevre illerin Elazığ Dernek Başkanları ve Aydın'daki çok sayıdaki kurum müdürü katıldı. Dernek Başkanı Necati Gür tarafından yapılan açış konuşmasının ardından, aslen Elazığlı olan Karpuzlu Kaymakamı Musa Ayyıldız, derneğin kurucu yönetim kurulu üyelerine plaket verdi.

Dernek Başkanı Necati Gür de katkılarından dolayı kaymakam Musa Ayyıldız'a plaket takdim etti. Derneğin Onur Üyesi Gülten Kılıçalp'e plaketi, AK Parti Aydın Milletvekili ve TBMM KİT Komisyonu Başkanı Mustafa Savaş tarafından verildi.

Gecenin ilerleyen saatlerinde kürsü başı geleneği doğrultusunda Elazığ yöresine ait türküler ve maniler seslendirilip halk oyunları oynandı. Aynı zamanda Aydın yöresine ait türküler ve halk oyunları katılanlara doyumsuz bir gece yaşatıldı.

Almanya'da Birlik Gecesi

İLHAN KILIÇ
ÇAYDAÇIRA/ALMANYA

Avrupa'da yaşayan Elazığlılar, Frankfurt kentinde düzenlenen dayanışma gecesinde bir araya geldi.

Avrupa Elazığlılar Derneği "Hep Beraber, Yarınlara!" isimli etkinlik 22 Mayıs Pazar günü düzenlendi. Hofheim şehri Ardek Park Düğün Salonu'nda düzenlenen geceye Elazığ Belediye Başkanı Şahin Şerifoğulları, TBMM İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu Başkanı AK Parti Siyasi ve Hukuk İşleri Başkan Yardımcısı Ömer Serdar, Müsiad Almanya başkanı, Frankfurt Başkonsolosu, Mainz Başkonsolosu, Uıd Hessen Bölge Başkanı, Tdihk Başkanı çeşitli dernek temsilcileri ve Avrupa'nın çeşitli şehirlerinden yaklaşık bin Elazığlı katıldı.

Avrupa Elazığlılar Derneği Başkanı Muharrem Akan yaptığı konuşmada, derneğin, kurulduğundan bu yana amaçları doğrultusunda çalışmalar yaptığını ve bugüne kadar birçok projeyi hayata geçirdiklerini söyledi.

Elazığ'daki depremzedelere ve engelli vatandaşlara yardım ettiklerini ifade eden Akan, "Elazığ'daki Depremzede çocuklara 1023 giysi

yardımında bulunduk. Ayrıca 33 Engelli vatandaşımıza akülü araba hediye ettik. Tüm bu çalışmaları hemşerilerimize sayesinde gerçekleştirdik" dedi.

Belediye Başkanı Şahin Şerifoğulları ile Ömer Serdarda kısa birer teşekkür konuşması yaptı. Eğlence ve Dayanışma Gecesinde sahne alan Elazığlı sevilen Sanatçılar Ahmet Karacan, HGS Hayati Demirel, Ayhan Adar, Ahmet Yıldırım, Habip Yıldız ve Eren Poyraz Elazığ türküleriyle davetlileri coşturdu.

Ömer Serdar ve Şahin Şerifoğulları, Almanya Amatör Lig'inde mücadele eden FSV Wiesbaden 23 takımının maçını izlediler. Heyet Almanya ziyareti kapsamında Hessen-Wiesbaden'de esnaflık yapan Türk vatandaşlarını ve Hessen MÜSİAD şubesinde İş adamlarıyla bir araya gelerek üretim, istihdam ve yatırım konularına ilişkin istişarelerde bulundular.

“İnsan insanın rengine bürünür”

9 Haziran 2006 Cuma.
Rahmetli şairimiz Mehmet Ergönül'den dinledim:
Elazığ -Ağın'ın Beyelması köyünden Saim Cumurcu, yıllar önce İstanbul'da Anadolu yakasında PTT'de çalışıyor. Posta müvezzii (dağıtıcı)... Kanlıca semtinde görevli. Aynı bölgede Erzincanlı emekli bir paşa da oturuyor. Saim Cumurcu'yu çok seviyor. Mektup, evrak, öteberi getirdiğinde hemen kapıdan göndermiyor. Mutlaka içeri alıyor, kahve ikram ediyor, muhabbet kaynatıyorlar. Bir gün Saim Efendi işi seziyor, yazısından tanıyor çünkü. Meğer, Paşa PTT' ye gidip kendisine mektup atıyormuş ki, Saim Efendi getirsin de sohbet fırsatı yakalasınlar. Bir, üç, beş derken Saim Cumurcu susamıyor artık, Paşa'ya bunun sebebini soruyor. Paşa diyor ki:

ŞERİF AYDEMİR’İN NOT DEFTERİNDEN

“--Ne yapayım evlâdım? Okullarda okudum, nice görevler ifa ettim ama her yerde sohbet ehli bulunmuyor. Baştan aşağı Anadolu tütüyorsun, buram buram toprak kokuyorsun. Şu mahcup asaletli bakışların bana çocukluğumu hatırlatıyor. İhtiyar gönlüm sende dinleniyor. Yolunu bekliyorum ki, iki tatlı söz havalandıralım...”
Hem de öyledir, insan insanı nakışlar...
“İnsan insanın rengine bürünür”, insan insanın şifası olur.
Biz bu toprakların hikâyelerinden anlatmaya devam edelim:
Cüneyt Arkın'ı dinliyoruz:
“Eskişehir'de köyde, toprak evde babamla aynı odada yatıyorduk. Bir gece hışırtı duydum. Baktım babam uyanmış, yatağın kenarında üstünü giyiniyor.
Pencereye gitti, tarlalara baktı, benim uyanık olduğumu anlayınca:
-- Bak oğul dinle, dedi. Ekinler büyüyor, seslerini duyuyor musun?
Ürperdim. İşte o an ezeli gerçeği fark ettim. Babam ekinlerin büyüme seslerini duyuyordu.
Bu yaşlı köylü artık benim gözümde insandan çok Anadolu olmuştu.”
Ahmet Yesevî'ye Türk illerinde “Hazreti Türkistan” diye hitap edilir. Münevver Ayaşlı bunu ilk duyduğunda birden içi çalkalanır, cezbeye kapılır. Vecde ulaştığı bir demde o da Yunus Emre için “Hazreti Anadolu” tabirini kullanır. O Anadolu ki; şehir şehir, köy köy ruhumuza beden biçtiğimiz aziz toprak...
1995 yılında Tokat'ın Niksar ilçesine bağlı bir köyün derneğini kuruyoruz. Serde dernekçilik var ya, yardımcı oluyorum. Tüzüğünü yazdım, evrak kayıt işlemlerini bitirdim, resmileşti. Bağcılar'da açılışı yapılacak. Fakat en baştan beri bir adam dikkatimi çekiyor. Pamuk sakallı, duru gözlü dolgun çehreli bir Hacı Amca... Para lazım oluyor, malzeme eksik kalıyor; aşağı Hacı Amca yukarı Hacı Amca, herkes ona koşuyor. O da hiç ikiletmiyor, hemen elini yeleğinin iç cebine atıyor ve bir bir ödüyor. Gençlerle arasını hoş tutuyor, onları seviyor. İri kemikli elleriyle, geniş avuçlarıyla insanları kucaklamaktan geri durmuyor. Samimi, güleç...Sanki herkesten biraz farklı.
Açılış yapıldı. Merasim bitti. Yavaş yavaş insanlar çekildi. Orada üç beş kişi biz kaldık.
-- Şimdi söyle bakalım Hacı Amca, dedim, bu derneği niye kurdunuz?
Gözleri sevinçle ışıladı. Güleç yüzünü bana döndü:
-- Bak arkadaş! Güzelliklerine doyulmamış zamanlardan geliyorum ben. Bir yanım gidenlere yakın, bir yanım gelenlere... Şunu isterim ki; türkülerimizin muradı, yemeklerimizin tadı, çocuklarımızın adı değişmesin... Başka ne derdim olabilir?

Allah deyince içi toparlanan Anadolu insanı işte... Meramını anlatırken şiir okuyor, vecize söylüyor.
Efendim, çalıştığım kurumda sınav komisyonlarında görevli olurdum. Yazılı sınavında yeterli not almış edepli, pıtırcık bir kız adaya Başkan mülâkatta sorular soruyordu:
-- Eviniz hangi semtte kızım?
-- İstanbul'da evimiz yok efendim, ben Anadolu'dan geldim.
-- Nereden geldin?
-- Kırıkkale'nin Sulakyurt ilçesinden.
-- İstanbul'da akraban, tanışın da mı yok?
-- Yok efendim.
-- Memlekette kimin var?
-- Yalnız annem.
-- Annen nerede şimdi?
-- Dışarıda efendim, beni bekliyor.
-- Çağır gelsin, dedi Başkan.
Az sonra kızla birlikte odaya söğüt dalı gibi incecik ve esmer bir kadın süzüldü. Heyete doğru küçük küçük bir kaç adım attı. Sıkıca doladığı yaşmağının altında melül ve mahzun çehresini diri tutmaya çabalıyordu.
Başkan kadına sordu:
-- Hanım kardeşim, bu kızın memur olursa, İstanbul'da tek başına ne yapacak?
-- Begim! dedi hiç beklemediğimiz tok bir sesle. Bir ay sabretsin, köyde ineğim keçim var satayım, bağın bahçenin işini yoluna koyup geleyim.
--O kadar kolay mı bu işleri görüp gelmen?
-- Nedir ki begim, yoksul olunca yükün de hafif oluyor.
Kadın konuştukça üstünden püfür püfür bir köy rayihası yayılıyordu odaya.
Başkan, kadını ve aday kızı biraz daha ölçmek istiyordu herhalde:
-- Peki, sen gelinceye kadar bu büyük şehirde kızının başına bir hâl gelmesinden korkmuyor musun?
-- Korkmuyorum!
-- Niye?
Kadının incecik hotenli yüzü bir avuç ışığa dönüştü sanki. Tane tane konuşuyordu:
-- Begim! Bu kızı ben babasız büyüttüm. Daha iki yaşındaydı, Kızılırmak'ın boyalı toprağını saçlarına kına diye yaktım. O koku onda durdukça Allah'ın inayetiyle hiç bir şey olmaz.
İçimizde bir ürperti, karşısında öylece kalakaldık.
Bu kadının gönlüne cemreler erken düşmüştü besbelli. “Yerlere ve göklere sığmaz”ın gelip sığdığı Hazreti gönüle...
Kadın anne olunca tamamlanırmış, artık iyice kani oldum.
Sorular tükenmiş, tam çıkıyorlardı ki, Sulak yurtlu anne; bir sabah yelinin ipiltisini dinleyip de gelmiş gibi huzurlu huzurlu baktı yüzümüze:
-- Efendiler! Hiç merak etmeyin, size de dua edeceğim...
Ey sebeplerin ötesine bakan irfan, toprağının ruhunu yakalamış Anadolu kadını!..
Düşündüm durdum... Tuğla gibi kalın kalın kitaplarda ne aradım yıllarca? Birkaç sütlü kelime devşirecem diye ciltleri kucaklayıp eve taşımam akıl kârı mı?
Bazan aradığımız yanı başımızda durur da göremeyiz.
Keşke, Koca Veysel'e zamanla kulağımı dikseydim.
“Benim ile gezdin beni arattın” demişti.

Çaydaçıra Derginizi
dergilik.com.tr ve harput.web.tr'de
okuyabilirsiniz.

Elazığ'ın Yanık Sesi: Yeniceli Kemal

ÇAYDAÇIRA/ELAZIĞ

Mahalli Musikimizin Usta İsmi Yeniceli Kemal'i anma programı düzenlendi. Elazığ Belediyesi, musiki çınarlarına vefa programlarına devam ediyor. Bu kapsamda Çayda Çıra Musiki Derneği ile birlikte mahalli müziğimizin mihenk taşlarından Yeniceli Kemal adına anma programı düzenlendi.

31 Mayıs Salı günü Elazığ Belediyesi Bünyamin Eroğlu Kültür ve Kongre Merkezi'nde gerçekleşen anma programına çok sayıda davetli katıldı.

KEMAL UZUNDAL (YENİCELİ)

1932 yılında Elazığ Merkeze bağlı Yenice Köyü'nde doğdu. Evli ve 5 çocuk sahibidir. Daha çocuk yaşlarında iken babası Zekeriya Uzundal'ın Elezberlerini dinleyerek müziğe ilgi duymaya başladı. Daha sonra Kövenkli Hafız olarak ün yapan Mustafa Süer'i kendisine örnek aldı. Onun ilk okumaya başladığı müzik Harput yöresi müziği olmuştur. Daha sonra Harput yöresi dışında da bazı parçalar okudu, özellikle yöre müziğinden "hoyrat, varsak" ve "beşiri" makamlarını çok sevdi.

Halkın karşısına ilk defa yöre düğünlerinde çıktı. Daha sonra 1960'lı yıllarda Elazığ'ın

önemli mekânı olan Aile Parkı'nda sahne aldı. İzzet Altınmeşe'nin de sürekli sahneye çıktığı bu parkta tam 5 yıl sanatını icra etti. Bütün bunlardan başka Elazığ dışında birçok gecelere katıldı.1957 yılında Elazığ Hava Meydanı'ndaki işine girince doğduğu şehir olan Elazığ'dan ayrılamadı. Bu arada TRT yurttan sesler programının yapımcısı Muzaffer Sarısözen tarafından Kemal Yeniceli TRT'ye kadrolu sanatçı olarak davet edildi ancak ailevi sebeplerden dolayı TRT'ye geçmedi. Yeniceli'nin o yıllarda 16 adet plağı yayınlandı.

Değerli sanatçı uzun yıllar Elazığ Musikisi'ne hizmet ederken, derlediği bazı parçaları da musikimize kazandırdı. Bu arada zaman zaman Mehmet Özbek ve Arif Sağ'la birlikte TRT'de bazı programlara çıktı. 1960 ve 1970 yılları arasında çok sayıda bant doldurdu. Elazığ yöresi dışında repertuarına aldığı parçalar daha çok Erzurum ve Diyarbakır yöresi olmuştur. 1981 yılında çalıştığı THM İşletmesinden emekli olan Yeniceli Kemal, 1 Eylül 2008 günü (76 yaşında) Elazığ'da hakkın rahmetine kavuştu.

KKTC'de Elazığ Dayanışması

FATİH BAYGELDİ
ÇAYDAÇIRA/KKTC

KKTC'de yaşayan Elazığlılar bir etkinlikte bir araya geldiler. KKTC Elazığ Kültür ve Dayanışma Derneği, her ayın 23'ünde düzenlediği Elazığ Gecesi'nde Elazığlıları bir araya topladı.

Geceye Derneğin Onursal Başkanı İş insanı İbrahim Taşel de katıldı. Geceye katkılarından dolayı teşekkür eden Dernek Başkanı Yunus Ataş, "Sayın Onursal Başkanımız İbrahim Taşel Hocamıza bu güzel geceyi bizlere yaşattığı için Derneğimiz adına kendisine saygı ve şükranlarımızı sunuyor, bu anlamlı gecede bizi yalnız bırakmayan Elazığ'lı hemşerilerimize teşekkür ediyorum" dedi.

Derneği kurumsallaştırdıklarını belirten Başkan Ataş, "Dernek olarak yaptığımız birçok çalışmalar var. KKTC Elazığ Kültür ve Dayanışma Derneği ofisinin hayata geçirildiğini ve Elazığ'lı hemşerilerimizin bir arada olması, kaynaşması ve birlikte vakit geçirebilmesini sağlayacağımız bir ortam oluşturarak bütün hemşerilerimizi Lefkoşa'da KKTC Elazığ Kültür Ve Dayanışma Derneği'ne bekliyoruz." dedi.

Elazığlıların yardımlaşmayı seven ve paylaşmayı bilenler olduğuna dikkat çeken Başkan Ataş, "Kıbrıs Gazisi olan Şeymuz Yavuz'un torunu, SMA TİP 1 Ölümcül kas hastası Kerem Ali bebeğimiz yaşam mücadelesi veriyor. Bizler de buradan yavrumuza nefes olabilmek için Elazığlılar olarak; yardım çalışmalarımıza devam ediyoruz." dedi.

Onursal Başkanlığını İbrahim Taşel'in yaptığı dernek Başkanlığını Yunus Ataş, Genel sekreterliği Onur Özdemir, Başkan yardımcılığını İrem Erdal, Denetim kurul Başkanlığını Alper Şahinalp, Denetim kurul Üyeliğini M. Hakan Huzoğlu, Disiplin kurulu Başkanlığını Ferdi Sevinç, Disiplin kurulu Üyeliğini Sait Tegay ve Basın ve Medya sözcülüğünü ise Fatih Baygeldi üstleniyor.

Konya'da 'Peynirli Ekmek' Festivali

ÇAYDAÇIRA/KONYA

Konya'da yaşayan Elazığlılar Meram Dutlukır'da düzenlenen, 'Peynirli Ekmek' festivalinde bir araya geldi.

Konya Elazığlılar Yardımlaşma ve Kültür Derneği tarafından düzenlenen etkinliğe Dernek Başkanı Dr. Gökhan Darılmaz'ın yanı sıra derneğin Onursal Başkanı Cemil Bozkurt, önceki dönem dernek başkanları ve çok sayıda Elazığlı vatandaş katıldı.

Gün boyu süren etkinlikte Elâzığ yöresine ait türküler seslendirildi, halaylar çekildi. Aileleriyle festivale katılan Elazığlılar hem eğlendi hem de birbirleriyle hasret giderdi.

"Kültürümüz Gelecek Kuşaklara Aktarılıyor"

Konya Elazığlılar Yardımlaşma ve Kültür Derneği Başkanı Gökhan Darılmaz, Elâzığ'ın zengin bir kültüre sahip olduğunu belirterek, festival düzenlemekteki amaçlarının Elazığ kültürünün yaşatılarak, gelecek kuşaklara aktarılması olduğunu söyledi.

Her geçen gün üye sayılarının arttığını dile getiren Darılmaz; "Bir Elazığlı olarak Konya'da yaşamaktan mutluluk duyuyorum. Konya'da Elazığlılar olarak kültürümüzü yaşatmanın, hemşerilerimize yardımcı olmanın gayretini veriyoruz. Her ay bir etkinlik düzenleme gayreti içindeyiz. Yaptığımız etkinliklerde Elazığlılar olarak birbirimiz ile vakit geçiriyoruz. Memleket hasretini biraz da olsa dindiriyoruz. Elâzığ'ın kültürü çok geniş alanı kapsıyor. Bu konuya örnek olarak sadece yemek çeşitliliğimiz bile yeter. Konya'da ki en köklü hemşehri derneğinden biri şüphesiz bizim derneğimizdir. Ayrıca iki kardeş şehir olan Konya ve Elâzığ birbirinin tamamlayıcısıdır. Kültürümüzü tanıtan birçok programa Konya'da imza atıldı. Konya'da kültürümüzü yaşatırken, bir yandan da şehrimizin geleneklerini, göreneklerini,

lezzetlerini ve farklılıklarını Konyalı kardeşlerimize tanıtıyoruz. Dernek olarak Konya ile Elâzığ arasında köprü olmaya devam edeceğiz. Amacımız Konya'da yaşayan her bir Elazığlıya ulaşabilmek. Her geçen gün üye sayımız artış göstermesi çalışmamızın etkili olduğunu bizlere sunuyor. Konya'da Elazığ'ı yansıtmak için ve kültürlerimizin gelecek kuşaklar tarafından taşınması için elimizden gelini yapmaktan kendimizi asla geri çekmedik. Daha iyilerini başaracağımızdan şüphem yok. Her ayın 23'ünde Konya'da yaşayan Elazığlılar olarak bir araya gelmeye, kaynaşmaya devam ediyoruz. Bizler Anadolu'nun evlatlarıyız. Kültürlerimizi yaşatmak için her zaman ileriye doğru yol alacağız. Konya'da yaşayan Elazığlıların sayısı da her gün artış gösteriyor. Her geçen gün güzel şehrimiz Konya'da büyüyen bir aileyiz. Havaların ısınmasıyla birlikte dernek olarak faaliyetlerimize daha da ağırlık vereceğiz. Tüm hemşerilerimizi ve Konyalı kardeşlerimizi derneğimize bekliyoruz."

İzmir Elazığlılarla coştu

ÇAYDAÇIRA/İZMİR

İzmir Elazığ Kültür ve Dayanışma Derneği'nin her yıl geleneksel olarak gerçekleştirdiği ancak pandemi yasağı dolayısıyla iki yıldan beri düzenlenemeyen Peynirli Ekmek Kır Şöleni, İzmir'de yapıldı.

İzmir Büyükşehir Belediyesi 'nin yer tahsisi ile İzmir Sasalı Kent Ormanında Kaya Yapıcıoğlu'nun sunumu ile gerçekleşecen etkinlikte, Sanatçı Mehmet Demirbağ, Zülfükar Sezer, Canan Çağlı başta olmak üzere birçok sanatçı konser verdi.

Fors AVM'nin sponsoru olduğu etkinlikte Elazığ Kürsübaşı ve halk oyunları gösterisinin de sunulduğu Peynirli Ekmek Kır Şöleninde, katılımcılara peynirli ekmek ve Elazığ'ın yöresel yemekleri ikram edildi.

Etkinliğe CHP Elazığ Milletvekili Gürsel Erol, eski milletvekili Mustafa Gül, Ege Elazığ Dernekler Federasyonu Başkanı Nejat Ak, Aliağa Elazığlılar Kültür Ve Dayanışma Derneği Yönetimi, Balıkesir Körfez Elazığlılar Kültür Ve Dayanışma Derneği Yönetimi, Prof. Dr. Bilal Çoban, Ege Elazığ Dernekler Federasyonu Genel Sekreteri ve Başkan Yardımcısı Musa Zengin ve Ege Bölgesinde yaşayan Elazığlılar katıldı.

Sasalı Kent Ormanı'nda başlayan etkinlikle ilgili bilgi veren İzmir Elazığ Kültür ve Dayanışma Derneği Başkanı Ufuk Öztürk yaptığı açıklamada; "Bu güzel etkinliğimizi

düzenlememizde yer tahsisi konusunda desteklerini esirgemeyen İzmir Büyükşehir Belediye Başkanı Tunç Soyer'e, Çiğli Belediye Başkanı Selim Utku Gümrükçü, Karabağlar Belediye Başkanı Muhittin Selvitopu, AK Parti İl Başkan Yardımcısı Ali Aslan, Narlıdere Belediye Başkanı Ali Engin bey ve tüm bürokratlara siyasilere, etkinlik sponsorumuz FORS AVM, Elazığ Ticaret Odasının yanında basınımızın güzide temsilcileri ile emeği geçen yönetim kurulu üyelerimize, hemşerilerimize çok teşekkür ederim" diyerek sözlerini tamamladı.

“HALK İNANÇLARI”

Halk bilmi (Folklor) bir ülkede yaşayan halkın, yaşamdan ölüme, düşünceden davranışa tüm kültür ürünlerini, geleneklerini, inançlarını, törelerini, mutfağını, müziğini, destanlarını, manilerini, dua ve beddualarını, masallarını, oyunlarını, halk hekimliğini, halk inançlarını ve bunların içerisindeki tüm unsurları kapsamaktadır. Bu unsurdan biriside Halk inançlarıdır. Halk inançları, bir toplumun bağlı olduğu, dinsel geleneklerin haricinde günlük yaşantısında iyi – kötü, olumlu, olumsuz olaylara karşı yaptıkları yorumlara dayalı uygulamaların kulaktan kulağa yaygınlaşarak gelenekselleşmiş halidir.

AHMET BULUT

Genellikle mensubu oldukları din anlayışına ters düşmesine rağmen, gizli bir korku veya beklenti içinde yapılmaya devam edilmektedir. Halk inançları genel olarak insanın inanma davranışının bir ürünü olarak ortaya çıkmıştır. Bu inançların ortaya çıkmasında, belirsizlik duygusu, güvenlik ihtiyacı, geleceği bilme arzusu, çaresizlik duygusu gibi bir takım Pisiko-Sosyal faktörler oldukça önemli rol oynamıştır.

Halk arasında dini kökenli olan veya olmayan ancak doğru olduğu halkın büyük bir kesimi tarafından kabul edilen ve bu kabul doğrultusunda uygulamalara dönüşen inanışlardır. Bir isteğin, bir beklentinin şükür etmenin tezahürü şeklinde ortaya çıkar.

Gelişen teknoloji, bilimin geldiği son nokta bunların gerçekle ilgisi olmadığını ispatlasa da alışıla gelmiş eski geleneklerin veya geçmişte meydana gelmiş tesadüfi olayların etkisi olabilmesi mümkündür. Bundan başka bazı inançların bilinçli olarak geliştirildiği de bir gerçektir, ayrıca bazı inançların da algı yoluyla oluşturularak öğretildiği, hatta bu inançların yaptırım gücü görgü kurallarının etkisinden daha fazla olduğu görülmektedir.

Bu inançların çoğu iyi niyete dayanmakta olup, bilimsel nitelik taşımamaktadır, saftır, içtendir, sıcaktır ve buram buram halk kokar. Bu inançlar evrensel olmasına rağmen, ortaya çıkmış olduğu kültürlerin karakteristik özelliğini taşımaktadır. Ayrıca yörenin tarihi, coğrafyası, flora- fauna yapısı da etkili olmuştur.

Anadolu da bu inançlar genelde birbirine benzer şekildedir. Elazığ ve Harput yöresinde de bu halk inanışlarının çoğunlukla kabul gördüğünü ve günümüze kadar ulaştığını görmekteyiz, bu yazımız da bu yöredeki halk inanışlarını gruplayarak hatırlayalım;

1-DOĞUMLA İLGİLİ HALK İNANÇLARI;

*Hamile bir kadın kötü ve sevmediği kimselere bakarsa doğacak çocuk ona benzeyeceğine inanılır.

*Bir kadın doğum yapacağı zaman, bir olumsuzluk yaşanmaması için yanına hiç doğum yapmamış bir kadın sokulmaz.

* Çocuğun üzerinden başka bir çocuğun ya da kardeşlerinin atlamasıyla çocuğun boyunun uzamayacağına inanılır.

* Çocuğu ölen kadın, uğursuzluk getirir düşüncesiyle lohusanın yanına alınmaz.

*Lohusa kadının yanına kedi yaklaştırılmaz. Kedi yaklaşınca çocuğun öleceğine inanılır.

*Uğursuzluk olur düşüncesiyle iki lohusa kadın birbiriyle görüşmez. Görüşmek zorunda kalırlarsa arka arkaya gelerek birbirlerinin yüzünü görmeden iğne değiştirirler.

*“Lohusa kadını al basar.” inancı yaygındır. Bunu önlemek için kadının başucun da sürekli Mushaf (Kuran) bulundurulur. Geceleri kadının yanında kocası ya da kardeşi bekler.

*Doğum yapamayan kadınlara çeşitli bitkiler kaynatılarak içirilir ya da hocaya okutulan yiyecek ve içeceklerden yararlanılır.

*Çocuk doğunca ayaklarından tutularak baş aşağı sallanır. Sonra annesinin sağ yanına konur. Ağzına kim tükürürse huyunun onun gibi olacağına inanılır. Sağ kulağına ezan, sol kulağına gamet okunur.

*Çocuğun yıkanacağı ılık suyun içine babaannesi bir gümüş yüzük atar. Bu, çocuk gümüş gibi parlasın; yani iyi insan olsun, diye yapılır. Aynı suyla annesi de yıkanır.
*Çocuğun ilk banyosundan sonra güzel kaşlı ve güzel gözlü olsun diye kaşına, gözüne sürme çekilir. Ayrıca zengin olsun diye suya altın atılır.
*Yeni doğan çocuğun düşen göbeği, sonra ailenin istediği gibi bir çocuk olması için cami ya da okul bahçesi gibi yerlere gömülür veya sandıklarda saklanır.
*Erkek çocuğu dayısına, kız çocuğu halasına benzer, inancı egemendir.
*Çocuklara özellikle aynı sülaleden olan anne, baba, dede ve genç yaşta ölenlerin adlarını verme geleneği yaygındır. Böylece onların unutulmaması amaçlanır.
*Çocuk doğduktan bir süre sonra dedesi ya da evin bir erkek büyüğü tarafından sağ kulağına ezan, sol kulağına kamet okunur ve üç kez, “Senin adın …” diye seslenilir. Ardından da dua edilir. Çocuk on beş günlük olunca uğurlu olacağı inancıyla ilk misafirliğe, kapısı kıbleye ve evi güneş gören sevilen bir aileye, götürülür. Gittiği evde çocuğa kısmeti bol olsun diye yumurta verilir ya da göğsüne kuru ekmek konur.
*Bazı yerlerde çocuk kırk günlük olmadan dışarı çıkarılmaz. Bazı yerlerde de kız çocukları kırkını doldurmadan evden çıkarılırsa evde kalmayacağına inanılır.
*Kırkı çıkan anne çocuğuyla birlikte ilk kez kimin evine giderse ev sahibi çocuğa para, yumurta, tülbent gibi hediyeler verir. Bu; çocuk şanslı, nasipli olsun, anlamına gelir.
*İlk kez sokakta kime rastlarsa çocuğun onun gibi olacağına inanılır.
*Çocuk höllükle (toprakla) belenirse babayiğit olacağı düşünülür.
*Çocuk boş meme emince dili peltek, kekeme olur diye düşünülür.
*Çocuk 4-5 aylık olunca babasının cebinden para çektirilir. Böylece babasının parasının bereketli olacağına inanılır. Parayı çektikten sonra çocuğun tırnakları kesilir.
*Çocuğun dişi çıkınca diş hediği yapılır. Diş hediği; buğday, nohut, kuru fasulye ve çedene karıştırılarak pişirilir. Pişen bu hediğin içine ceviz, fındık, kuru üzüm gibi çerezler katılır. Hedik; akrabalara, komşulara ve konuklara ikram edilir. Ayrıca başı ve dişi ağrımasın diye çocuğun başından dökülür. Ayrıca bir tepsiye, kalem, para, makas, kitap, altın, kaşık vb konulur ve çocuğun önüne uzatılır bunlardan hangisini seçerse ilerde mesleğini belirler.
*Çocukların ilk dişi döküldüğünde, arkasına bakmadan, ‘’İt dişim it, inci dişim bit’’ denilerek attırılır.
*Perilerden korkulduğu için çocuk yalnız bırakılmaz.
*Çocuklara göz değmesin diye üstüne mavi boncuk, öd ağacı, iğde çekirdeği ve boş kurşun takılır.
*Erkek çocuk dayıya, kız çocuk halaya benzer inancı vardır.
*Çocuğun herhangi bir yerinde kahve büyüklüğünde ben olursa annenin hamileyken kahve yediğine inanılır.
*Yeni doğmuş çocukların başındaki bıngıldak denen yumuşak kısım, çocuk taş deyince ye kadar devam eder.
*Çocuk ensesinden öpülünce inatçı olur.
*Çocuk esneyince çenesine ve alnına dokunulur.

2. KADIN VE ERKEKLERLE İLGİLİ HALK İNANÇLARI;

*Delikanlılar askere ya da gurbete giderken sular gibi akıp evine tez dönsün diye arkalarından su serpilir.
*Genç kız, büyüğünün yanında yemek yemez; aksi tutum görgüsüzlük olarak algılanır.
*Genç kız, saygısı gereği çeşmede kendinden büyüğün testisini veya beroşunu doldurur; bazen de evine kadar suyunu götürür.
*Odanın ışığını evin erkeği yakarsa o ev daima nur içinde ve bereketli olur.
*Kadının yolda erkeğin önünü kesmesi uğursuzluktur.
*Bir erkek iki kız arasından geçerse köse olur.
*Kız çocuğunun saçını ilk kez dayısı keserse saçı gür olur.
*Erkek çocuğunun saçını ilk kez amcası ya da dayısı keserse saçı gür olur.
*Kız baba evinden perşembe ya da pazar günü çıkarsa uğurlu olur.

3. EVLENME VE AİLEYLE İLGİLİ HALK İNANÇLARI;

*Kadın erkekten yaşlı olursa o evde bolluk olur.
*İlk çocuk aileye uğur getirir.
*Çok sakız çiğneyen erkeğin karısının geveze olacağına inanılır.
*Evli erkek gece ıslık çalarsa şeytanlar başına toplanır.
*Bir evin avlusundaki bir dala saksağan konar ve öterse ev sahibine müjdeli bir haber geleceği düşünülür.
*Baykuşun ötmesi uğursuzluk sayılır. Mutlaka o evden biri ölür ya da evi yanar.
*Gelinlik kızlar evlenince çok gezer diye evden pek dışarı çıkarılmaz.
*Gelin eve girerken kötü huyları yok olsun diye başında testi kırılır.
*Gelinin ayağının uğurlu olması için kapı eşiğinde tahta kaşık kırdırılır, ayağına kurban kesilir ve kınasına altın konulur.
*Nazardan korunmak için gelin oğlan evinin eşiğinin önüne gelince üzerlik yakılır.

4. İNSAN VÜCUDUYLA İLGİLİ HAKL İNANÇLARI;

*Elleri diz üzerinde kavuşturmak, parmakları birbirine geçirip el bağlamak iyi değildir, insanın kısmeti kapanır.
*Parmakların çatırdaması iyidir, insanın sağlıklı olduğunu gösterir.
*El yıkanırken önce sağ elden başlamalı, önce sol elden başlamak uğursuzluk getirir.
*Tokalaşırken ya da birisine bir şey verirken sağ el kullanılmalıdır, sol el uğursuzluktur.
*Göz dalınca misafir geliyor denirmiş.
*Vücudu birden bire ürperen kişiyi Azrail'in yokladığına inanılır.

5. EVLE İLGİLİ HALK İNANÇLARI;

*Duvar dibinde uyumak iyi değildir, insan çarpılır.
*Evin kapısından sağ ayakla girilir.
*Evin İç kapısına nazar için Üzerlik asılır.
*Evin bereketi için ufak bez torbalara üzerlik ve çörek otu konulup saklanılır. Bu uygulama şimdilerde bez torba yerine ufak cam şişeler kullanılarak yapılmaktadır.
*Ev, Depo, ambar ve ahırın bereketi için kapıya at nalı çakılır.
*Evin içerisi temiz olmazsa oraya melekler değil şeytanlar gelir. Böylece o evde mutluluk değil, geçimsizlik olur.
*Evden bir kişi gurbete gittiği zaman o gün ev süpürülmez, dışarıdan konuk alınmaz. Aksi durum uğursuzluk kabul edilir.

*Kapı eşiğinde oturulmaz, insan yoksul olur.
*Yağmur yağarken kapı eşiğinde oturmak günahtır.
*Kapı önündeki üst üste gelmiş veya ters dönmüş ayakkabı düzeltilir.

6. BEREKETLE İLGİLİ HALK İNANÇLARI;

*Ekmek kırıntılarını yere atmak, ayakla çiğnemek evin bereketini götürür.
*Bereketi artsın diye gurbete giden kişinin azığından bir parça ekmek çalınır.
*Bir kişinin üzerinde dikiş dikilirse o kişinin kısmeti bağlanır.
*Bereket getirsin diye evin iç kapısına karınca duası asılır.
*Bir yöredeki, Veli ve delinin oluşu oraya bereket getirir.

7. OCAK VE ATEŞLE İLGİLİ HALK İNANÇLARI;

*Ateşe tükürmek, ateşe sövmek, ateşe tırnak atmak, su dökmek uğursuzluk getirir.
*Sabah, evinden başkasına ateş verenin ocağı söner.
*Ocağın üstünü boş bırakmak uğursuzluk getirir.
*Sacayağının birdenbire devrilmesi evin başına bir yıkım geleceğini gösterir.
*Tencerede su boşu boşuna kaynarsa düşmanlar çoğalır.
*Lamba yakılmayan evin ocağı her vakit kararır.
*Ateş çok önceden sönmüş olsa dahi külün yanında yatılmaz. Külde cin ve şeytanın oynak yaptığına inanılır.
*Ateşin çıkardığı ses ateşi yakan kişi hakkında dedikodu yapıldığına işarettir.

8. HAYVANLARLA İLGİLİ HALK İNANÇLARI;

*Yılan öldürülüp suya atılır ve suda kaybolursa yağmur yağar ve durmaz, seller olur.
*Kurt uluyunca ya ayaz olur ya kar yağar.
*Karınca'nın evde yuva yapması bereket sayılır.
*Siyah kedinin önünüzden geçmesi, uğursuzluk sayılır.
*Bir evin başında baykuş öterse o evde biri ölür ya da bir yıkım olur.
*İnek doğurunca eve ağır bir şey alınırsa ya da ağır bir şey kaldırılırsa ineğin sütü kesilir.
*İneğin sütünü yere sağmak iyi değildir, hayvan hastalanır.
*Bir kişinin önüne tavşan çıkması uğursuzluktur, mümkünse gidilen yoldan geri dönülür.
*Çakal ulumaya başlayınca hava açacak, günlük güneşlik olacak demektir.
*Kurbağa elleyenin elinde siğil olacağına inanılır.
*Leyleği uçarken gören kişinin o yıl çok gezeceğine inanılır.

9. TARIM VE BİTKİLERLE İLGİLİ HALK İNANÇLARI;

*Dut ağacından düşen yaşamaz.
*Ceviz ağacının altında uyunmaz.
*İncir ağacının altında uyuyanları şeytan alır götürür.
*Tarlada zina yapılırsa bereket olmaz.
* Karpuzun sap kısmındaki kabuğunun içini yiyenler yetim kalır.
*Nar tanelerini yere dökmek günahtır, nar cennet meyvesidir.

10. KARANLIK VE IŞIKLA İLGİLİ HALK İNANÇLARI;

Gece ve gündüzden çok etkilenmişlerdir,
*Gece biber, soğan, sarımsak gibi acı şeyler dışarıya verilmez.
*Yoğurt, süt, peynir gece dışarıya verilmez. Vermek gerektiğinde üzerine kömür, üzerlik ya da yeşil bir dal konulur.
*Gece tırnak kesilmez.
*Gece sakız çiğneyen ölü eti çiğnemiş sayılır.
*Gece ıslık çalmak günahtır.
*Gece evden eve tuz verilmez.
*Akşam kapının önü süpürülmez.
*Ekmek aktaracağı evden eve verilmez.
*Çocuklar gece beş taş oynarsa yağmur yağmazmış.

*Ay ve Güneş tutulmalarında, uğursuzluk olmasın diye teneke çalınır.
*Dolu yağdığında kesilsin diye, evin ilk çocuğuna dolu tanesi yedirilirmiş.
*Gök kuşağının altından geçenin cinsiyeti değişir.

11. SAĞLIKLA İLGİLİ HALK İNANÇLARI;

Aşağıdaki uygulamaların kişileri sağlığına kavuşturacağı inancı egemendir:
*Baş ağrısında, alna ve başın ağrıyan kısmına patates dilimlenerek sarılır.
*Ağrıyan dişe tuz basılır.
*Yanıklara süt yüzü ya da yoğurt sürülür.
*Sarılık geçiren bir kişinin, iki kaşının arası torun taht olan birisi tarafından jilet veya usturayla çizilerek kan çıkartılır.
*Sarılık geçiren çocuklar yıkanırken suyun içerisine, özel yapılmış sarılık altını atılır ve yüzüne sarı bir tülbent örtülür.
*Yanıklara tütün basılır.
*Kemik çatlaklarına alabalık bağlanır.
*Olgunlaşıp patlaması için çıbanın üstüne ateşte haşlanan lahana ve kelle soğan sarılır.
*Arının soktuğu bölgeye çamur sürülür.
*Kanamaları durdurmak için o bölgeye yakılan çaput ya da kağıt külü sürülür.
*Ağrıyan kulağa anne sütü sağılır, sarımsak konur.
*Basur olan kişi sıcak su buğusuna oturtulur.
*Göbeği kesilen çocuğun yara yerine katran sürülür, nane basılır.
*Zatürre olan kişinin ağzına kaynamış suyun buharı verilir.
*Sırt ağrılarında, sırta kupa vurulurmuş. (Çay bardağına bir parça kağıt yakılarak konur ve ters çevrilerek sırta vurulur ve bu birkaç kez tekrarlanır).
*İncinen ya da burkulan bölge jiletlenerek pis kan dışarı çıkarılır. Daha sonra o bölgeye zeytin, et, yumurta sarısı, kara üzüm sarılır.
*Diz ağrısında ya da romatizmal ağrılarda ağrıyan bölgeye papatya ezilerek sarılır, ısırgan otu kaynatılarak suyu içirilir.
*Böbrek taşının düşürülmesi için maydanoz yenir. At arabasına ya da traktöre binerek gezilir.
*Nazardan korunmak için üzerlik tütsülenir, köz söndürülerek suyu kişiye içirilir. Çocukların yüzüne soba isi sürülür. Nazarlık kullanılır.

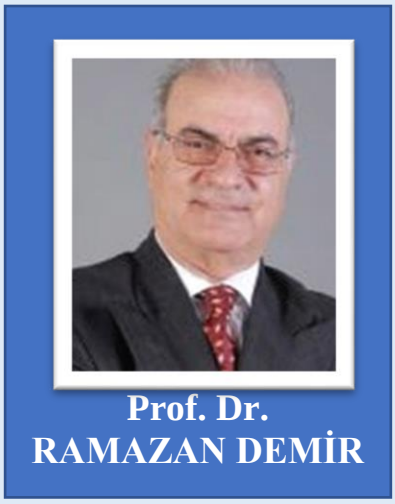
12- ÇEŞİTLİ KONULAR;

*Yağmur dursun diye uzunca bir ipe tanınmış kel insanların isimleri sayılarak kırk düğüm atılır.
*Makas veya bıçak avuç içiyle verilmez.
*Asker mektupları yakılmaz.
*Büyü yapıldığına inanan kimse dabak hanede yıkanınca büyü bozulur.
*Sağ el kaşınınca para geleceğine, sol el kaşınınca para gideceğine inanılır.
* Mezarlık parmak ile gösterilmez.

Anılardaki Elazığ Lisesi-3

(Şikayetçi öğretmene ceza!)

Elazığ Lisesi hem öğrencisiyle hem idarecileriyle hem de öğretmenleriyle bir efsane eğitim kurumudur. Her olay birer anıdır. Korkmaz Albayrak'ın fena dövülmesi olayından sonra tayini çıkan Rasim Özcan'ın yerine M. Naci Onur'un müdür olması genel bir arzudur fakat her ne sebeple olursa olsun atanması yapılmaz, Liseyi **"tedvire memur"** olarak İl Milli Eğitim Müdür Yardımcısı Müfit Bey geçici olarak görevlendirilir. Kısa bir süre sonra yeni müdür Mehmet Durukan adında bir kişinin atandığı haberi gelir. Okulun idari kadrosunu oluşturan baş muavin ve diğer dört muavin bu atamaya tepki olarak rapora ayrılırlar ve her gün belli saatlerde şehir merkezinde **"keklik damı"** denilen birinci Harput caddesi köşesinde kerpiç binanın damında bir araya gelerek günlük haberleri değerlendirirler.

Prof. Dr.
RAMAZAN DEMİR

Okuldaki idari huzursuzluk nedeniyle M. Naci Onur Atatürk Lisesine müdür, Coşkun Yıldırım da baş muavin olarak atanırlar. Yeni gelen müdür de çok fazla dayanamaz, 2500 öğrencisi, 50-60 öğretmeni olan kadim bir eğitim kurumunu son derece deneyimsiz ve biraz da otorite kurmada zafiyeti olan birinin uzun dayanması pek mümkün olmaz.

*** *** ***

Baş muavinliğe devam eden Oğulcan'ın kapısını sürekli aşındıran **"şikâyetçi öğretmenler"** ile ilgili bazı gelişmeler olur. Okulun disiplin kurulu başkanlığına en çok öğrenciyi şikâyet dilekçesi veren belli öğretmenler olur. Sınıfta bir öğrencinin arkadaşıyla konuşması ya da pencereden dışarıya bakması ya da bir başka benzer sebeple "disiplinsizlik yapmış" olarak şikâyet dilekçesi veren fizik öğretmeni Gazi Gırlak öğretmen hakkında bir disiplin cezası uygulama teklifi, disiplin kurulu başkanlığını yapan baş muavin Oğulcan'ı hayrete düşürür!..

Yaklaşık olarak haftada en az 3-5 arasında değişen şikâyet dilekçesini veren Gazi Gırlak öğretmenin dilekçeleri disiplin kurulunda görüşülürken, en sert öğretmen olarak bilinen disiplinli, o kadar da birikimli İngilizce öğretmeni Sadet Doras ilginç bir teklifte bulunur. Doras öğretmen son derece deneyimli, birikimli, otoriter, hakkıyla İngilizceyi öğreten bir öğretmendir. Disiplinsizliği hiç hoş görmeyen bir cumhuriyet öğretmeni...
Gazi öğretmenden şikâyetler çoğalınca bir disiplin kurulu toplantısında**, "...Baş Muavin Bey bir teklifim var, öğrenciden bu kadar çok şikâyetçi olan bir öğretmen görevini tam yapamıyor ve iyi bir öğretmen değildir demektir. Öğrenciler üzerinde bilgi ve kişilik otoritesi tesis edemiyor. Öğrencilerden önce bu öğretmen beye ceza verelim, onu bir hafta derse girme yasağını getirelim!"** deyince başta Oğulcan olmak üzere diğer kurul üyeleri şaşırırlar!
"Böyle bir yetkilerinin tabii ki olmadığını biliyorlardı, fakat böyle bir teklifin Doras öğretmenden gelmesi herkesi şaşırtmıştır. Aslında haksız da değildir, Gazi öğretmene "ceza" vermek gerekiyordu!

*** *** ***

Muziplikleriyle ünlü öğrencilerin bulunduğu sınıflardan 6-Edebiyat şubesinde her tarih dersinde yoklama sorunu olur. Tarih öğretmeni Makbule Çelik sınıfa girince sınıf mümasilinden (sınıf başkanı) yoklamayı alır. Örneğin 54 mevcutlu sınıfın tamam olduğunu söylerken sınıf başkanı bir de kendisinin sınıfı saymasını söyler. Devamsızlık olup olmadığını kontrol için sınıfı kelle başına bakarak sayar öğretmen, fakat 54 değil 53 sayar. Bir kişinin eksik olduğunu söyler, bu kez mümessil sayar **"öğretmenim 54 kişi, tamam"** der fakat Makbule Hanım ikna olmaz, kendisi tekrar sayar yine bir kişi eksik çıkar. Böyle süre giderken

ders saatinden en 10-15 dakika geçer. Makbule Hanım çareyi sınıf başkanını baş muavine yollamakta bulur ve gelmesini ister. Baş muavin girince sınıfa Makbule Hanım durumu anlatır. Baş muavin bey sayar, sınıf tamtamına 54 olduğunu görür. O arada Makbule öğretmen arka sıralardan bir öğrenciyi işaret ederek, **"...Sen nereden çıktın, sen yoklamalarımda yoktun"** der ve öğrenciyi disipline vereceğini söyler.

Baş muavin durumu anlar ve sırf dersi kaynatmak, öğretmene zaman kaybettirmek için sayım yapılırken mimli olan öğrencinin eğilip sıranın altına saklandığını, dolayısıyla her sayımda eksik sayının çıktığı anlaşılır. Böylece öğrenciler ile sınıf mümessili arasındaki bu diyalog anlaşılır. Ünlü lakabıyla **"tıs tıs Makbule"** olarak ün yapan tarih öğretmeninin dersleri yarı yarıya yoklama işiyle geçer. Haşarı gençlerin de isteği böylece gerçekleşir...
(Devamı var)

ÇAYDAÇIRA'YA
REKLAM VERMEK
İSTİYORSANIZ BİZİ ARAYINIZ.
553 2533090

HARPUT ŞEFİK GÜL KÜLTÜR EVİ

AYLIK KÜLTÜR, SANAT VE AKTÜEL DERGİ
ÇAYDAÇIRA

MURAT SEVİNÇ'İN FIRÇASINDAN

Günümüzde kültürel dünya ile iş dünyası birbiriyle geçmişe nazaran çok daha iç içe bulunmaktadır. Sosyal sorumluluk çatısı altında, kültürel çalışmalara yıllardır desteğini sürdürmekte olan Gülsan, bu yaklaşımının en son ürününü Elazığ/Harput'ta 1830 yılına dayanan bir konağın onarılması projesiyle sunmuştur. Tarihi kimliğine uygun olarak onarılan bu konağın bilinen geçmişi 19. yüzyılın başına dayanmaktadır.

GURUTLU ÇORBA

MALZEMELER:

1. Bir su bardağı döğme (aşürelik buğday).
2. Bir buçuk litre kurut ayranı.
3. İki yemek kaşığı tereyağı.
4. Bir yemek kaşığı un.
5. Dört bardak su.
6. Pul biber.
7. Kuru nane.
8. Tuz.

YAPILIŞI:

1. Yıkanmış döğmeler, dört bardak su konulan tencerede haşlanır.
2. Döğmeler yumuşayınca, az sulu şekilde ocaktan alınır.
3. Ayrı bir tencerede kurut ayranına un eklenerek karıştırılır.
4. Bu karışıma haşlanmış döğmeler suyu ile birlikte ilave edilir.
5. Yaklaşık olarak yirmi dakika orta ateşte pişirilir ve tuzu ilave edilir.
6. Tavada kızdırılan tereyağına nane ve pul biber eklenerek sos hazırlanır.
7. Hazırlanan sos çorba tenceresine dökülerek karıştırılır.
8. Sıcak olarak servis edilir.

BORDO YAYINLARI

BORDO YAYINCILIK
Yeni Mah. Gazi Cad. No:36 Yüce Pasajı Kat: 1/105
Tel: 0424 2361284
ELAZIĞ